

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DŁUTÓW NA LATA 2026–2036

Dłutów 2026

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
WSTĘP	6
PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE DŁUTÓW	8
WNIOSKI Z DIAGNOZY	9
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ	9
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ	10
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ	11
WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ	12
WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO	14
CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW BADANIA	14
GMINA DŁUTÓW W OPINII MIESZKAŃCÓW	15
WIZJA I MISJA	17
CELE STRATEGICZNE W SFERZE SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ	18
KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH	21
OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	28
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	46
SYSTEM OSADNICZY	46
SYSTEM PRZYRODNICZY	47
SYSTEM TRANSPORTOWY	48
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA	49
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	50
USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	51

ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU	51
ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	53
KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIA SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ	54
ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO	57
ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	57
KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ	59
ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW	61
ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO	61
ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	61
ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	63
PLAN PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM SUSZY	65
PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI	66
PLAN ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM	68
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	71
KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030	71
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030	71
SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW	74

PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ STRATEGII	74
MONITORING	74
EWALUACJA	75
DOKUMENTY WYKONAWCZE	76
RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	80
SPIS TABEL	83

WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036 stanowi podstawowy dokument planistyczny określający kierunki, cele oraz priorytety rozwoju Gminy w perspektywie średnio- i długoterminowej. Dokument ten wyznacza ramy prowadzenia lokalnej polityki rozwojowej, umożliwiając podejmowanie skoordynowanych, spójnych i długofalowych działań samorządu terytorialnego w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej.

Dokument pełni funkcję narzędzia integrującego działania władz samorządowych oraz innych podmiotów zaangażowanych w rozwój lokalny, w tym instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, sektora gospodarczego oraz mieszkańców. Jej celem jest zapewnienie spójności podejmowanych interwencji publicznych oraz ukierunkowanie rozwoju Gminy w sposób odpowiadający na zidentyfikowane potrzeby i wyzwania rozwojowe.

Strategia została sporządzona na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Ponadto podstawy prawne opracowania Strategii wynikają z przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198, 1846), która określa zasady planowania, realizacji oraz monitorowania polityki rozwoju na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Zgodnie z zapisami ustawy, strategia rozwoju ma charakter dokumentu kierunkowego, służącego koordynacji działań rozwojowych oraz koncentracji wysiłków różnych podmiotów wokół wspólnych celów.

Bezpośrednią podstawę formalną rozpoczęcia prac nad Strategią Rozwoju Gminy Dłutów stanowi Uchwała Nr XIII/95/25 Rady Gminy Dłutów z dnia 19 czerwca 2025 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dłutów do 2036 roku oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu prac nad projektem dokumentu, w tym zasad prowadzenia konsultacji społecznych.

Podstawę merytoryczną opracowania Strategii stanowi Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej Gminy Dłutów. Dokument diagnostyczny umożliwił identyfikację kluczowych uwarunkowań rozwojowych, potencjałów oraz barier wpływających na funkcjonowanie i rozwój Gminy. Wnioski płynące z diagnozy stanowią punkt wyjścia do sformułowania celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań, a także do zaplanowania interwencji publicznych ujętych w niniejszej Strategii.

Należy zaznaczyć, że Gmina Dłutów powołała Zespół roboczy do spraw wspierania procesu powstawania Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026-2036 na podstawie Zarządzenia nr 2026/03/30/04 Wójta Gminy Dłutów z dnia 30 marca 2026 r. Do zadań Zespołu należy w szczególności:

- Podejmowanie przez członków Zespołu działań w ramach ich kompetencji zmierzających do realizacji procesu opracowywania Strategii,
- Terminowe i rzetelne wywiązywanie się z obowiązków wynikających z procesu powstawania przedmiotowego dokumentu,
- Przestrzeganie aktualnego harmonogramu wynikającego z umowy,
- Prowadzenie dokumentacji związanej z realizacją procesu powstawania Strategii,
- Monitorowanie przebiegu realizacji poszczególnych zadań.

Zespół ulegnie rozwiązaniu z dniem uchwalenia Strategii.

PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE DŁUTÓW

Gmina Dłutów położona jest w centralnej części województwa łódzkiego, zajmując 20,57% powierzchni powiatu pabianickiego. Powierzchnia samej Gminy Dłutów wynosi natomiast około 100 km² z przewagą terenów rolniczych i leśnych.

Gmina posiada status gminy wiejskiej i obejmuje obszar kilku miejscowości o rozproszonej strukturze osadniczej. Funkcje administracyjne, społeczne i usługowe koncentrują się w miejscowości Dłutów. Gmina Dłutów graniczy z sześcioma gminami: gminą Pabianice, gminą Tuszyn, gminą Grabica, gminą Drużbice, gminą Żelów oraz gminą Dobroń.

Przez teren Gminy przepływa rzeka Dobrzynka, będąca istotnym elementem lokalnego systemu hydrograficznego. Uwarunkowania przyrodnicze sprzyjają zachowaniu funkcji rolniczych oraz rekreacyjnych, przy jednoczesnych ograniczeniach wynikających z potrzeby ochrony zasobów środowiska.

Według danych za rok 2024, Gminę Dłutów zamieszkuje 4 988 osób, z czego 49% stanowią mężczyźni (2 437 osób), a 51% kobiety (2 551 osób).

WNIOSKI Z DIAGNOZY

Zgodnie z przepisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwojowej, proces opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dłutów został poprzedzony przygotowaniem diagnozy obejmującej kluczowe uwarunkowania społeczne, gospodarcze, przestrzenne oraz klimatyczno-środowiskowe. Przeprowadzona diagnoza stanowiła podstawę do sformułowania wniosków diagnostycznych syntetyzujących najważniejsze ustalenia analityczne dotyczące funkcjonowania i rozwoju Gminy.

Wnioski z diagnozy opracowano w oparciu o analizę danych statystycznych, ocenę jakościową poszczególnych obszarów rozwoju, wyniki analizy SWOT oraz informacje pozyskane w toku prac analitycznych i konsultacyjnych. Ich celem było zidentyfikowanie kluczowych tendencji rozwojowych, potencjałów oraz barier wpływających na sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Dłutów.

Tak sformułowane wnioski stanowiły punkt wyjścia do przygotowania części kierunkowej Strategii. Posłużyły one w szczególności do określenia wizji rozwoju Gminy, sformułowania celów strategicznych i operacyjnych oraz wyznaczenia kierunków działań i interwencji publicznych przewidzianych do realizacji w perspektywie obowiązywania dokumentu.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ

1. Gmina Dłutów charakteryzuje się względnie stabilną sytuacją demograficzną, jednak obserwowany jest systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, co generuje rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne.
2. W strukturze społecznej Gminy widoczna jest aktywność mieszkańców oraz funkcjonowanie lokalnych inicjatyw społecznych, które stanowią potencjał dla rozwoju kapitału społecznego.
3. Wyzwaniem pozostaje brak żłobka oraz ograniczona dostępność specjalistycznych usług zdrowotnych, w szczególności w kontekście potrzeb osób starszych.

4. System edukacji na poziomie podstawowym jest dobrze wyposażony i oferuje zajęcia dodatkowe, jednak obserwowany jest odpływ uczniów do placówek w ośrodkach miejskich.
5. Oferta kulturalna i sportowa jest rozwinięta, lecz ograniczona dostępność środków finansowych wpływa na możliwości dalszego rozwoju infrastruktury oraz ochrony dziedzictwa kulturowego.
6. Infrastruktura turystyczna pozostaje słabo rozwinięta, a brak punktu informacji turystycznej ogranicza wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych.
7. W zakresie bezpieczeństwa publicznego funkcjonują jednostki OSP, jednak dalsze wyposażenie i modernizacja sprzętu ratowniczego są kluczowe dla utrzymania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ

1. Struktura gospodarki Gminy Dłutów opiera się głównie na rolnictwie oraz drobnej przedsiębiorczości, przy niewielkim udziale większych podmiotów gospodarczych, co ogranicza lokalną bazę dochodową oraz liczbę miejsc pracy na terenie Gminy.
2. Położenie Gminy w sąsiedztwie aglomeracji łódzkiej oraz powiązania komunikacyjne z ośrodkami miejskimi stanowią istotny potencjał rozwojowy, szczególnie w zakresie funkcji osiedleńczych i lokalizacji działalności gospodarczej.
3. Zdiagnozowano niewykorzystany potencjał terenów inwestycyjnych, przy jednoczesnym braku spójnej oferty inwestycyjnej oraz działań z zakresu promocji gospodarczej Gminy.
4. Rynek pracy charakteryzuje się znacznym udziałem mieszkańców dojeżdżających do pracy poza obszar Gminy, co wskazuje na niedostateczną liczbę lokalnych miejsc zatrudnienia.

5. Poziom przedsiębiorczości lokalnej pozostaje umiarkowany, a brak systemowej współpracy Gminy z przedsiębiorcami oraz instytucjami otoczenia biznesu ogranicza możliwości rozwoju gospodarczego.
6. W ostatnich latach obserwowany jest wzrost wydatków inwestycyjnych Gminy, w szczególności w obszarze infrastruktury drogowej i technicznej, co tworzy korzystne warunki do dalszego rozwoju gospodarczego.
7. Struktura wydatków budżetowych wskazuje na koncentrację środków na zadaniach infrastrukturalnych, przy relatywnie niższym poziomie nakładów na działania wspierające rozwój gospodarczy w ujęciu miękkim.
8. Istnieje potrzeba dywersyfikacji lokalnej gospodarki poprzez tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi nowych form działalności gospodarczej, w tym usług oraz działalności o niskiej presji środowiskowej.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ

1. Gmina Dłutów posiada wyraźnie wiejską i rozproszoną strukturę osadniczą, co wpływa na wysokie koszty utrzymania oraz rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także utrudnia zapewnienie równomiernego dostępu do usług publicznych.
2. Układ przestrzenny Gminy cechuje się dominacją terenów rolnych i leśnych, przy jednoczesnym postępującym rozwoju funkcji mieszkaniowych, szczególnie w obszarach położonych bliżej granic aglomeracji łódzkiej.
3. Stan infrastruktury drogowej jest zróżnicowany, jednak w ostatnich latach Gmina podejmowała systematyczne działania inwestycyjne w zakresie modernizacji i przebudowy dróg gminnych, co przyczynia się do poprawy dostępności komunikacyjnej.
4. Zdiagnozowano niedostateczny rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej, co ogranicza bezpieczeństwo oraz mobilność mieszkańców, w szczególności dzieci, seniorów i osób niezmotoryzowanych.

5. Przestrzenie publiczne, w tym tereny rekreacyjne i integracyjne, wymagają dalszych działań modernizacyjnych, aby w pełni spełniały funkcje społeczne i integracyjne na poziomie lokalnym.
6. Występują braki w zakresie dostępności architektonicznej części obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni wspólnych, co stanowi barierę dla osób z niepełnosprawnościami oraz o ograniczonej mobilności.
7. Bezpieczeństwo w przestrzeni publicznej jest w dużej mierze uzależnione od infrastruktury technicznej, w szczególności oświetlenia ulicznego, które wymaga dalszej rozbudowy i modernizacji w wybranych lokalizacjach.
8. Gmina stoi przed koniecznością opracowania planu ogólnego, który będzie kluczowym narzędziem kształtowania ładu przestrzennego oraz koordynacji dalszego rozwoju funkcjonalno-przestrzennego.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ

1. Obszar Gminy Dłutów charakteryzuje się znacznym udziałem terenów rolnych i leśnych. Zwiększony udział lasów w granicach Gminy przyczynia się do zwiększenia retencji glebowej, czego następstwem jest łagodzenie skutków zmian klimatycznych i lepsza adaptacja Gminy do tych procesów.
2. Zgodnie z danymi zawartymi w diagnozie, teren Gminy jest w całości objęty silnym zagrożeniem suszą rolniczą, a lokalnie występują również zagrożenia suszą hydrologiczną, co negatywnie wpływa na warunki produkcji rolnej oraz zasoby wodne.
3. Stan wód powierzchniowych na terenie Gminy oceniany jest jako niekorzystny, co wskazuje na potrzebę podejmowania dalszych działań w zakresie ochrony jakości wód oraz racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.
4. System gospodarki wodno-kanalizacyjnej wymaga dalszego rozwoju i modernizacji, szczególnie w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa środowiskowego oraz dostosowania infrastruktury do zmieniających się warunków klimatycznych.

5. Gospodarka odpadami komunalnymi funkcjonuje w sposób prawidłowy, jednak rosnące koszty systemu oraz obowiązki wynikające z przepisów środowiskowych stanowią istotne wyzwanie dla budżetu Gminy.
6. Dotychczasowe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy ma ograniczony zakres i dotyczy głównie infrastruktury oświetleniowej, co wskazuje na niewykorzystany potencjał w obszarze transformacji energetycznej.
7. Efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej pozostaje obszarem wymagającym dalszych działań modernizacyjnych i inwestycyjnych.
8. Istnieje potrzeba wzmocnienia działań adaptacyjnych do zmian klimatu, w szczególności w zakresie retencji wód opadowych, ochrony zasobów przyrodniczych oraz ograniczania negatywnych skutków zjawisk ekstremalnych.

WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w formie elektronicznej i zakończone w dniu 24 października 2025 r. Udział w nim wzięło 135 respondentów, co umożliwiło pozyskanie opinii części mieszkańców na temat funkcjonowania Gminy Dłutów oraz kierunków jej dalszego rozwoju.

CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW BADANIA

Zdecydowaną większość uczestników badania stanowili mieszkańcy zameldowani na terenie Gminy Dłutów.

Pod względem płci w badaniu przeważały kobiety, które stanowiły 73 osoby, natomiast mężczyźni – 60 osób. Dwie osoby zadeklarowały inną płeć. Struktura wskazuje na nieznaczną przewagę udziału kobiet w badaniu.

Respondenci reprezentowali zróżnicowane grupy wiekowe. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 41–50 lat (49 osób) oraz 31–40 lat (46 osób). Kolejne grupy to osoby w wieku 51–60 lat (19 osób), 21–30 lat (10 osób), 15–20 lat (5 osób) oraz 61–70 lat (4 osoby). Najmniej liczną grupę stanowili respondenci powyżej 70. roku życia (2 osoby).

Analiza poziomu wykształcenia wskazuje, że w badaniu dominowały osoby z wykształceniem wyższym (82 osoby). Kolejną grupę tworzyły osoby z wykształceniem średnim (35 osób). Pozostali respondenci posiadali wykształcenie policealne (9 osób), zawodowe (7 osób) oraz podstawowe (2 osoby).

Zdecydowana większość uczestników badania była aktywna zawodowo. Status osoby pracującej zadeklarowało 99 respondentów, natomiast 20 osób wskazało, że prowadzi działalność gospodarczą. W badaniu uczestniczyły również osoby będące emerytami lub rencistami (7 osób), uczniami lub studentami (4 osoby) oraz osoby bezrobotne (3 osoby). Pojedyncze osoby zadeklarowały inne formy aktywności zawodowej lub życiowej.

Pod względem długości zamieszkania na terenie Gminy Dłutów, największą grupę stanowili respondenci mieszkający w Gminie powyżej 15 lat (72 osoby). Kolejne

42 osoby zadeklarowały okres zamieszkania od 5 do 15 lat, natomiast 19 respondentów mieszka w Gminie krócej niż 5 lat.

GMINA DŁUTÓW W OPINII MIESZKAŃCÓW

Respondenci dostrzegają zarówno istotne atuty Gminy, jak i obszary wymagające poprawy oraz dalszych interwencji publicznych.

Mieszkańcy Gminy Dłutów najczęściej wskazywali na spokojny charakter Gminy, bezpieczeństwo oraz korzystne warunki do życia. Około 65–70% respondentów pozytywnie ocenia ogólną jakość życia, podkreślając walory środowiskowe oraz brak nadmiernego natężenia ruchu.

Istotnym atutem Gminy jest również dostępność komunikacyjna w kontekście dojazdów do większych ośrodków miejskich, co wskazało około 55% badanych. Respondenci pozytywnie oceniają także dotychczasowe inwestycje drogowe realizowane przez Gminę oraz stopniową poprawę stanu infrastruktury technicznej.

Część mieszkańców (około 40%) zwraca uwagę na aktywność Gminy w zakresie organizacji wydarzeń lokalnych oraz wspierania inicjatyw społecznych, co sprzyja integracji i budowaniu lokalnej tożsamości.

Wśród najczęściej wskazywanych problemów mieszkańcy wymieniali niedostateczną ofertę usług publicznych, w szczególności w zakresie ochrony zdrowia, opieki nad dziećmi oraz oferty skierowanej do seniorów. Blisko 60% respondentów ocenia dostępność tych usług jako niewystarczającą.

Respondenci zwracają również uwagę na braki w infrastrukturze pieszej i rowerowej, które ograniczają bezpieczeństwo oraz komfort poruszania się po terenie Gminy. Ten problem wskazało około 50% badanych.

Około 45% mieszkańców podkreśla niewystarczającą liczbę miejsc pracy na terenie Gminy, co skutkuje koniecznością codziennych dojazdów do pracy poza jej obszar. Wskazywanym mankamentem jest także niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego, szczególnie dla młodzieży.

Respondenci w zdecydowanej większości opowiadają się za kontynuacją inwestycji infrastrukturalnych, w szczególności w zakresie dróg gminnych, chodników oraz oświetlenia ulicznego. Tego rodzaju działania jako priorytetowe wskazało około 70% ankietowanych.

Wysokie poparcie mieszkańców dotyczy również inwestycji w przestrzeń publiczną i rekreacyjną, takie jak parki, place spotkań oraz tereny zielone – wskazania na poziomie około 55%.

Niemal połowa respondentów oczekuje rozwoju usług społecznych, w tym infrastruktury opiekuńczej dla dzieci i seniorów oraz poprawy dostępności usług zdrowotnych. Mieszkańcy dostrzegają także potrzebę działań na rzecz bezpieczeństwa publicznego, w tym doposażenia służb ratowniczych i poprawy cyberbezpieczeństwa jednostek Gminy.

WIZJA I MISJA

Jednym z najistotniejszych etapów opracowywania Strategii jest sformułowanie wizji i misji, które określają docelowy kierunek rozwoju, wyznaczają ramy przyszłych działań oraz wskazują zasady postępowania w długookresowej perspektywie.

Wnioski płynące z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej, a także opinie mieszkańców zebrane w toku prowadzonych badań, stanowiły podstawę do określenia kluczowych kierunków rozwoju ujętych w wizji i misji. Mając na uwadze powyższe uwarunkowania, sformułowano następującą wizję:

Gmina Dłutów zapewnia bezpieczeństwo i wysoką jakość życia mieszkańców poprzez dostęp do podstawowych usług publicznych, dobrze zagospodarowaną przestrzeń oraz rozwiniętą infrastrukturę techniczną.

Gmina wykorzystuje swoje położenie i lokalne zasoby do wzmocnienia przedsiębiorczości i tworzenia warunków dla rozwoju gospodarczego, przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiskowych i ładu przestrzennego.

Rozwój Gminy oparty jest na odpowiedzialnym zarządzaniu przestrzenią, stopniowej poprawie efektywności energetycznej, zwiększaniu odporności na zmiany klimatu oraz aktywnej współpracy z mieszkańcami i partnerami lokalnymi.

Misja wskazuje ogólny kierunek podejmowanych działań zgodny z oczekiwaniami interesariuszy, w szczególności mieszkańców.

Misją Gminy Dłutów jest tworzenie bezpiecznych i stabilnych warunków do życia, pracy i rozwoju poprzez zapewnienie dostępnych usług publicznych, rozwój infrastruktury technicznej oraz odpowiedzialne gospodarowanie przestrzenią i zasobami środowiska. Gmina realizuje swoje zadania, dążąc do wzmocnienia spójności społecznej, wspierania lokalnej przedsiębiorczości oraz zwiększania odporności na zmiany klimatu.

CELE STRATEGICZNE W SFERZE SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ

Strategia rozwoju gminy powinna wskazywać cele strategiczne odnoszące się do najważniejszych obszarów funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym. Cele te wyznaczają kierunki działań podejmowanych przez samorząd oraz porządkują politykę rozwojową gminy w perspektywie wieloletniej.

Cele strategiczne określają najważniejsze obszary rozwoju Gminy Dłutów oraz pożądane zmiany, jakie planuje się osiągnąć w okresie obowiązywania Strategii. Stanowią one odpowiedź na kluczowe potrzeby i potencjały rozwojowe zidentyfikowane w diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy.

Cele strategiczne i operacyjne zestawiono w kolejnych tabelach.

Tabela 1 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze społecznym

Podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Dłutów poprzez rozwój usług społecznych
Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych oraz wsparcia społecznego
Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa poprzez ulepszenie funkcjonowania służb i systemów ochrony
Rozwój oferty edukacyjnej, integracyjnej i aktywizującej mieszkańców
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, cyfrowemu i transportowemu mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

W wymiarze społecznym celem strategicznym jest podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych. Zakłada on w szczególności poprawę dostępności usług opiekuńczych i wsparcia społecznego, zwiększenie poziomu bezpieczeństwa oraz rozwój działań sprzyjających integracji i aktywizacji mieszkańców.

Tabela 2 Cel strategiczny i cel operacyjny w wymiarze gospodarczym

Aktywizacja rozwoju gospodarczego Gminy Dłutów oraz tworzenie warunków dla przedsiębiorczości
Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Dłutów

Źródło: opracowanie własne

W wymiarze gospodarczym celem strategicznym jest aktywizacja rozwoju gospodarczego Gminy oraz tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości. Realizacja tego celu koncentruje się na zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, lepszym wykorzystaniu terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą oraz wspieraniu aktywności gospodarczej mieszkańców.

Tabela 3 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze przestrzennym

Kształtowanie funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni Gminy Dłutów
Poprawa dostępności i spójności układu komunikacyjnego Gminy
Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznej
Poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznych oraz terenów rekreacyjnych

Źródło: opracowanie własne

W wymiarze przestrzennym celem strategicznym jest kształtowanie funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni Gminy. Obejmuje on działania związane z poprawą dostępności komunikacyjnej, rozwojem infrastruktury publicznej, zwiększeniem bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz podnoszeniem jakości i estetyki przestrzeni wspólnych.

Tabela 4 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze klimatyczno-środowiskowym

Wzmocnienie odporności Gminy Dłutów na zmiany klimatu oraz poprawa efektywności energetycznej
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz kształtowanie postaw prośrodowiskowych
Zapobieganie zagrożeniom powodziowym i suszy

Źródło: opracowanie własne

Natomiast w wymiarze klimatyczno-środowiskowym celem strategicznym jest wzmocnienie odporności Gminy na zmiany klimatu oraz poprawa efektywności energetycznej. Działania w tym obszarze obejmują m.in. rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej budynków publicznych oraz działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska.

KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH

Zgodnie z przepisami ustawy o samorządzie gminnym Strategia rozwoju powinna wskazywać sposób realizacji przyjętych celów rozwojowych. W związku z tym w dokumencie określono kierunki działań, które doprecyzowują cele strategiczne oraz przekładają je na konkretne obszary interwencji samorządu.

Kierunki działań porządkują planowane przedsięwzięcia i inicjatywy podejmowane w poszczególnych sferach funkcjonowania Gminy Dłutów. Stanowią one podstawę do realizacji przyjętych założeń rozwojowych oraz wyznaczają główne obszary aktywności w najbliższych latach.

Następne tabele przedstawiają planowane kierunki działań dla osiągnięcia celów strategicznych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej.

Tabela 5 Kierunki działań w wymiarze społecznym

Podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Dłutów poprzez rozwój usług społecznych
Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych oraz wsparcia społecznego
Budowa miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
Realizacja polityki senioralnej oraz działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami
Zapewnienie pomocy społecznej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej
Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa poprzez ulepszenie funkcjonowania służb i systemów ochrony
Zakup i modernizacja sprzętu ratowniczego dla jednostek OSP działających na terenie Gminy
Realizacja działań na rzecz bezpieczeństwa nieletnich, w tym wsparcia psychologicznego oraz przeciwdziałania przemocy
Zapewnienie cyberbezpieczeństwa jednostkom pomocniczym Gminy Dłutów poprzez doposażenie w sprzęt i oprogramowanie informatyczne
Realizacja zadań ochrony ludności i obrony cywilnej

Podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Dłutów poprzez rozwój usług społecznych
Rozwój oferty edukacyjnej, integracyjnej i aktywizującej mieszkańców
Tworzenie nowych i rozwój istniejących miejsc sprzyjających integracji społeczności lokalnej
Wzbogacenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych, konkursów i wydarzeń oświatowych
Organizacja wydarzeń integracyjnych, kulturalnych i promocyjnych o charakterze lokalnym
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizacji działań społecznych i integracyjnych
Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych zwiększających zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, cyfrowemu i transportowemu mieszkańców
Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców
Rozwój usług elektronicznych e-Urząd w celu zwiększenia dostępności usług publicznych
Ograniczanie wykluczenia transportowego poprzez zapewnienie dostępu do transportu publicznego dla mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

W ramach celu operacyjnego dotyczącego poprawy dostępności i jakości usług opiekuńczych oraz wsparcia społecznego przewidziano budowę miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, realizację polityki senioralnej oraz działań skierowanych do osób z niepełnosprawnościami, w tym także zapewnienie pomocy społecznej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa poprzez ulepszenie funkcjonowania służb i systemów ochrony obejmuje zakup i modernizację sprzętu ratowniczego dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, realizację działań na rzecz bezpieczeństwa nieletnich – w tym wsparcia psychologicznego i przeciwdziałania przemocy – a także zapewnienie cyberbezpieczeństwa jednostkom pomocniczym Gminy poprzez doposażenie w odpowiedni sprzęt i oprogramowanie informatyczne. Działania te uzupełnia realizacja zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

Istotnym elementem polityki społecznej jest również rozwój oferty edukacyjnej, integracyjnej i aktywizującej mieszkańców. W tym zakresie przewidziano tworzenie nowych oraz rozwój istniejących miejsc sprzyjających integracji społeczności lokalnej, wzbogacenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych, konkursów i wydarzeń oświatowych, a także organizację wydarzeń integracyjnych, kulturalnych i promocyjnych o charakterze lokalnym. Ważną rolę w realizacji tych działań odgrywać będzie współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych zwiększających zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy.

Ostatnim obszarem działań w wymiarze społecznym jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, cyfrowemu i transportowemu mieszkańców. Obejmuje on działania na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców poprzez organizację kursów i szkoleń, rozwój usług elektronicznych w ramach e-Urzęd-u w celu zwiększenia dostępności usług publicznych, zwiększenie dostępu do sieci światłowodowej oraz ograniczanie wykluczenia transportowego poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do transportu publicznego.

Tabela 6 Kierunki działań w wymiarze gospodarczym

Aktywizacja rozwoju gospodarczego Gminy Dłutów oraz tworzenie warunków dla przedsiębiorczości
Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Dłutów
Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi
Promocja Gminy Dłutów jako obszaru atrakcyjnego dla lokalizacji działalności gospodarczej i inwestycji
Koordinacja działań inwestycyjnych Gminy zgodnie z potrzebami rozwoju gospodarczego oraz potencjałem lokalnym
Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne

Cel operacyjny „Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Dłutów” zakłada działania ukierunkowane na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy oraz wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. W tym obszarze przewidziano

przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi, co ma umożliwić ich efektywne zagospodarowanie przez potencjalnych inwestorów.

Istotna jest również promocja Gminy Dłutów jako obszaru atrakcyjnego dla lokalizacji działalności gospodarczej i inwestycji, w tym prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych skierowanych do przedsiębiorców oraz podmiotów zainteresowanych lokowaniem inwestycji na terenie Gminy. Do szybszego rozwoju gospodarczego ma przyczynić się koordynacja działań inwestycyjnych Gminy zgodnie z potrzebami rozwoju gospodarczego oraz potencjałem lokalnym. Uzupełnieniem tych działań jest tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, obejmujące wspieranie inicjatyw gospodarczych mieszkańców oraz rozwój lokalnej aktywności ekonomicznej.

Tabela 7 Kierunki działań w wymiarze przestrzennym

Kształtowanie funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni Gminy Dłutów
Poprawa dostępności i spójności układu komunikacyjnego Gminy
Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej
Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych
Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej
Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznej
Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego
Budowa systemu monitoringu wizyjnego w przestrzeni publicznej
Poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznych oraz terenów rekreacyjnych
Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i siłowni zewnętrznych
Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy
Bieżące utrzymanie i porządkowanie przestrzeni publicznych na terenie Gminy

Kształtowanie funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni Gminy Dłutów
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej
Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne

Poprawa dostępności i spójności układu komunikacyjnego Gminy zakłada działania związane z rozwojem infrastruktury transportowej. Obejmują one budowę, remont oraz bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy ich stanu technicznego i dostępności komunikacyjnej. Uzupełnieniem jest rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych, a także budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność lokalnego systemu komunikacji i bezpieczeństwo jego użytkowników.

Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznej realizowane będzie poprzez rozbudowę i modernizację oświetlenia ulicznego, w tym instalację oświetlenia solarnego, a także budowę systemu monitoringu wizyjnego w przestrzeni publicznej. Działania te mają na celu poprawę poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz zwiększenie możliwości reagowania na zdarzenia w przestrzeni publicznej.

Poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznych oraz terenów rekreacyjnych obejmuje rozwój infrastruktury służącej wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców. W szczególności przewiduje się budowę i modernizację miejsc rekreacji, takich jak place zabaw, boiska i siłownie zewnętrzne, a także działania związane z ochroną i modernizacją zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy. Uzupełnieniem tych działań będzie bieżące utrzymanie i porządkowanie przestrzeni publicznych, budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej oraz zagospodarowanie przestrzeni i obiektów publicznych z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 8 Kierunki działań w wymiarze klimatyczno-środowiskowym

Wzmocnienie odporności Gminy Dłutów na zmiany klimatu oraz poprawa efektywności energetycznej
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków
Realizacja działań termomodernizacyjnych
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego
Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych
Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę
Usuwanie wyrobów zawierających azbest
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz kształtowanie postaw prośrodowiskowych
Upowszechnianie wiedzy na temat właściwego i ekologicznego odprowadzania ścieków oraz w zakresie ochrony wód
Realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej mieszkańców
Budowanie wspólnej odpowiedzialności mieszkańców i samorządu za ograniczanie ilości odpadów i ich właściwą segregację
Zapobieganie zagrożeniom powodziowym i suszy
Rozwijanie systemu retencji
Wzmacnianie odporności Gminy na powódzie i podtopienia
Podejmowanie działań na rzecz utrzymania i poprawy funkcjonowania systemów gospodarki wodnej

Źródło: opracowanie własne

Zwiększenie efektywności energetycznej budynków koncentruje się na ograniczeniu zużycia energii oraz zwiększeniu wykorzystania nowoczesnych, bardziej efektywnych technologii energetycznych. Realizacja tego celu będzie odbywać się poprzez prowadzenie działań termomodernizacyjnych oraz rozwój odnawialnych źródeł energii.

Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego zakłada czynności związane z modernizacją i rozbudową systemów infrastruktury komunalnej. W szczególności obejmuje rozwój i modernizację infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów, modernizację oczyszczalni ścieków w Dłutowie oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach nieskanalizowanych. Równolegle planowany jest również rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia mieszkańców w wodę oraz usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz kształtowanie postaw prośrodowiskowych będzie realizowane poprzez działania edukacyjne i informacyjne skierowane do społeczności lokalnej. W szczególności planuje się upowszechnianie wiedzy na temat właściwego i ekologicznego odprowadzania ścieków oraz ochrony wód, prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej mieszkańców, a także budowanie wspólnej odpowiedzialności mieszkańców i samorządu za ograniczanie ilości generowanych odpadów oraz właściwą segregację.

Zapobieganie zagrożeniom powodziowym i skutkom suszy ukierunkowane jest na zwiększenie odporności Gminy na zjawiska klimatyczne. W tym zakresie przewiduje się rozwijanie systemu retencji, wzmacnianie odporności na powódzie i podtopienia oraz podejmowanie działań na rzecz utrzymania i poprawy funkcjonowania systemów gospodarki wodnej.

OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Zgodnie z przepisami ustawy o samorządzie gminnym strategia rozwoju gminy powinna wskazywać oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym także w wymiarze przestrzennym, a także określać wskaźniki pozwalające na ocenę stopnia ich realizacji. Element ten stanowi ważny instrument monitorowania postępów oraz oceny skuteczności wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Dłutów na lata 2026–2036.

Oczekiwane rezultaty odnoszą się zarówno do bezpośrednich efektów wynikających z realizacji zaplanowanych kierunków działań, jak i do zmian o charakterze długofalowym, które mogą ujawniać się stopniowo w wyniku prowadzonych interwencji. W celu umożliwienia rzetelnej oceny postępów wdrażania Strategii dla poszczególnych rezultatów określono mierzalne i możliwe do weryfikacji wskaźniki, pozwalające na systematyczne monitorowanie stopnia osiągnięcia założonych celów.

W tabelach przedstawiono zestawienie oczekiwanych rezultatów wraz z odpowiadającymi im wskaźnikami osiągnięcia, przyporządkowanych do poszczególnych kierunków działań w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym.

Tabela 9 Oczekiwane rezultaty w wymiarze społecznym

Podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Dłutów poprzez rozwój usług społecznych				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych oraz wsparcia społecznego	Budowa miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	Zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi	Liczba wybudowanych żłobków	1 szt.
	Realizacja polityki senioralnej oraz działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami	Zwiększenie dostępności usług i form wsparcia dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	Liczba osób objętych programem wsparcia	500 os.
	Zapewnienie pomocy społecznej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej	Zwiększenie dostępności pomocy społecznej	Liczba osób objętych pomocą społeczną	1 000 os.
Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa poprzez ulepszenie funkcjonowania służb i systemów ochrony	Zakup i modernizacja sprzętu ratowniczego dla jednostek OSP działających na terenie Gminy	Poprawa zdolności operacyjnych jednostek OSP	Liczba jednostek OSP, które otrzymały wsparcie finansowe	10 szt.
	Realizacja działań na rzecz bezpieczeństwa nieletnich, w tym wsparcia	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa oraz wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży	Liczba nieletnich objętych działaniami w ramach wsparcia	50 os.

Podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Dłutów poprzez rozwój usług społecznych				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
	psychologicznego oraz przeciwdziałania przemocy			
	Zapewnienie cyberbezpieczeństwa jednostkom pomocniczym Gminy Dłutów poprzez doposażenie w sprzęt i oprogramowanie informatyczne	Podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa w jednostkach gminnych	Liczba jednostek wyposażonych w oprogramowanie informatyczne	5 szt.
	Realizacja zadań ochrony ludności i obrony cywilnej	Zwiększenie gotowości gminy do reagowania w sytuacjach kryzysowych	Liczba zrealizowanych działań w zakresie obrony cywilnej	20 szt.
Rozwój oferty edukacyjnej, integracyjnej i aktywizującej mieszkańców	Tworzenie nowych i rozwój istniejących miejsc sprzyjających integracji społeczności lokalnej	Zwiększenie liczby miejsc sprzyjających integracji społecznej mieszkańców	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów rekreacji	20 szt.
	Wzbogacenie oferty edukacyjnej dla dzieci i	Zwiększenie dostępności zajęć edukacyjnych i	Liczba dzieci i młodzieży objętych zajęciami	1 000 os.

Podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Dłutów poprzez rozwój usług społecznych				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
	młodzieży, w szczególności poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych, konkursów i wydarzeń oświatowych	rozwijających dla dzieci i młodzieży	pozalekcyjnymi i wydarzeniami edukacyjnymi	
	Organizacja wydarzeń integracyjnych, kulturalnych i promocyjnych o charakterze lokalnym	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców oraz integracji społeczności lokalnej	Liczba zorganizowanych wydarzeń integracyjnych, promocyjnych i kulturalnych	30 szt.
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizacji działań społecznych i integracyjnych	Wzmocnienie współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi	Liczba współpracujących organizacji pozarządowych	30 organizacji
	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych zwiększających zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy	Zwiększenie świadomości i zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne	Liczba odbiorców działań informacyjnych i promocyjnych	4 000 os.

Podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Dłutów poprzez rozwój usług społecznych				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, cyfrowemu i transportowemu mieszkańców	Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców	Poprawa kompetencji mieszkańców	Liczba osób wykluczonych cyfrowo	300
	Rozwój usług elektronicznych e-Urząd w celu zwiększenia dostępności usług publicznych	Rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług	Liczba mieszkańców, którym zapewniono dostęp do e-usług	5000
	Ograniczanie wykluczenia transportowego poprzez zapewnienie dostępu do transportu publicznego dla mieszkańców	Poprawa dostępności do transportu publicznego	Liczba mieszkańców	500

Źródło: opracowanie własne

W odniesieniu do poprawy dostępności i jakości usług opiekuńczych oraz wsparcia społecznego zakłada się zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi, zwiększenie dostępności usług i form wsparcia dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, a także poprawę dostępności pomocy społecznej dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Stopień realizacji tych rezultatów będzie monitorowany m.in. poprzez liczbę wybudowanych żłobków, liczbę osób objętych programami wsparcia oraz liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.

W zakresie wzmocnienia poziomu bezpieczeństwa oczekiwanym efektem jest poprawa zdolności operacyjnych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, zwiększenie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa w jednostkach gminnych, a także zwiększenie gotowości Gminy do reagowania w sytuacjach kryzysowych. Postępy w tym obszarze będą mierzone m.in. liczbą jednostek OSP objętych wsparciem, liczbą nieletnich objętych działaniami profilaktycznymi, liczbą jednostek wyposażonych w rozwiązania z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz liczbą zrealizowanych działań w zakresie obrony cywilnej.

W obszarze rozwoju oferty edukacyjnej, integracyjnej i aktywizującej mieszkańców zakłada się zwiększenie liczby miejsc sprzyjających integracji społecznej, wzrost dostępności zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, a także wzrost aktywności społecznej mieszkańców. Realizacja tych rezultatów będzie monitorowana m.in. poprzez liczbę utworzonych lub zmodernizowanych obiektów sprzyjających integracji, liczbę dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach edukacyjnych, liczbę zorganizowanych wydarzeń integracyjnych oraz liczbę odbiorców działań informacyjnych i promocyjnych.

W ramach przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, cyfrowemu i transportowemu mieszkańców zakłada się podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców poprzez organizację kursów i szkoleń, rozwój oraz upowszechnienie nowoczesnych e-usług, a także poprawę dostępności transportu publicznego. Działania te mają przyczynić się do ograniczenia zjawiska wykluczenia cyfrowego i transportowego oraz zwiększenia dostępności usług publicznych dla mieszkańców. Realizacja założonych rezultatów będzie monitorowana m.in. poprzez liczbę osób objętych działaniami ograniczającymi wykluczenie cyfrowe, liczbę mieszkańców, którym zapewniono dostęp do usług

teleinformatycznych, oraz liczbę mieszkańców objętych poprawą dostępności do transportu publicznego.

Tabela 10 Oczekiwane rezultaty w wymiarze gospodarczym

Aktywizacja rozwoju gospodarczego Gminy Dłutów oraz tworzenie warunków dla przedsiębiorczości				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Dłutów	Przygotowanie i porządkowanie terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą zgodnie z dokumentami planistycznymi	Zwiększenie liczby terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	79 ha
	Promocja Gminy Dłutów jako obszaru atrakcyjnego dla lokalizacji działalności gospodarczej i inwestycji	Zwiększenie rozpoznawalności Gminy jako miejsca sprzyjającego inwestycjom	Liczba działań promujących	30 działań
	Koordinacja działań inwestycyjnych Gminy zgodnie z potrzebami rozwoju gospodarczego oraz potencjałem lokalnym	Lepsze dostosowanie inwestycji gminnych do potrzeb rozwoju gospodarczego	Liczba zrealizowanych inwestycji wspierających rozwój gospodarczy	5 szt.
	Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości	Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	100 szt.

Źródło: opracowanie własne

Dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Dłutów zakłada się przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą, wzrost rozpoznawalności Gminy jako miejsca sprzyjającego lokalizacji inwestycji oraz lepsze dostosowanie inwestycji gminnych do potrzeb rozwoju gospodarczego i potencjału lokalnego. Stopień realizacji będzie monitorowany m.in. poprzez powierzchnię przygotowanych terenów inwestycyjnych, liczbę działań promujących Gminę jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej oraz liczbę zrealizowanych inwestycji wspierających rozwój gospodarczy.

Pod uwagę brane są przede wszystkim tereny w miejscowości Dłutów, obejmujące działki położone pomiędzy drogą gminną a drogą wojewódzką nr 485, przeznaczone pod działalność produkcyjną, składową i magazynową z dopuszczeniem funkcji usługowych.

Zakłada się ponadto wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców, który będzie monitorowany na podstawie liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Tabela 11 Oczekiwane rezultaty w wymiarze przestrzennym

Kształtowanie funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni Gminy Dłutów				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
Poprawa dostępności i spójności układu komunikacyjnego Gminy	Budowa, remont i bieżące utrzymanie dróg gminnych w celu poprawy dostępności i jakości infrastruktury drogowej	Poprawa stanu technicznego oraz dostępności komunikacyjnej dróg gminnych	Długość wybudowanych lub zmodernizowanych dróg (km)	110 km
	Rozwój infrastruktury pieszej, w tym budowa i modernizacja chodników oraz przejść dla pieszych	Zwiększenie bezpieczeństwa oraz komfortu ruchu pieszego	Długość wybudowanych lub zmodernizowanych chodników (km)	3 km, 5 przejść dla pieszych
	Budowa ścieżek rowerowych zwiększających spójność i bezpieczeństwo systemu komunikacji lokalnej	Zwiększenie dostępności infrastruktury rowerowej oraz poprawa bezpieczeństwa rowerzystów	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km)	5 km
Zwiększenie bezpieczeństwa	Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym oświetlenia solarnego	Poprawa poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej	Liczba nowych lub zmodernizowanych punktów oświetleniowych	100 szt.

Kształtowanie funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni Gminy Dłutów				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
użytkowników przestrzeni publicznej	Budowa systemu monitoringu wizyjnego w przestrzeni publicznej	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa oraz możliwości reagowania na zdarzenia w przestrzeni publicznej	Liczba zainstalowanych kamer monitoringu	20 szt.
Poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznych oraz terenów rekreacyjnych	Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, w tym placów zabaw, boisk i siłowni zewnętrznych	Zwiększenie dostępności infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów rekreacyjnych	20 szt.
	Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego Gminy	Poprawa stanu technicznego oraz zachowanie obiektów dziedzictwa kulturowego	Liczba zmodernizowanych lub poddanych pracom konserwatorskim obiektów zabytkowych	1 szt.
	Bieżące utrzymanie i porządkowanie przestrzeni publicznych na terenie Gminy	Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych	Liczba zrealizowanych działań związanych z utrzymaniem i porządkowaniem przestrzeni publicznych	50 szt.

Kształtowanie funkcjonalnej, dostępnej i bezpiecznej przestrzeni Gminy Dłutów				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
	Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej	Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury publicznej	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej	10 szt.
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami	Liczba obiektów i przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	10 szt.

Źródło: opracowanie własne

Realizacja celu operacyjnego dotyczącego poprawy dostępności i spójności układu komunikacyjnego Gminy ukierunkowana jest na rozwój i modernizację infrastruktury transportowej. Stopień realizacji będzie monitorowany m.in. poprzez długość wybudowanych lub zmodernizowanych dróg gminnych, długość wybudowanych lub zmodernizowanych chodników oraz długość nowych ścieżek rowerowych.

Oczekiwanym efektem działań związanych z infrastrukturą techniczną jest także zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej. Postępy w tym zakresie będą oceniane m.in. poprzez liczbę nowych lub zmodernizowanych punktów oświetleniowych oraz liczbę zainstalowanych kamer monitoringu.

Rezultatem podejmowanych działań będzie poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznych oraz zwiększenie dostępności infrastruktury rekreacyjnej i obiektów publicznych. Stopień realizacji tych założeń będzie monitorowany m.in. poprzez liczbę wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów rekreacyjnych, liczbę obiektów dziedzictwa kulturowego poddanych pracom modernizacyjnym, liczbę działań związanych z utrzymaniem i porządkowaniem przestrzeni publicznych, liczbę wybudowanych lub zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej oraz liczbę przestrzeni i obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 12 Oczekiwane rezultaty w wymiarze klimatyczno-środowiskowym

Wzmocnienie odporności Gminy Dłutów na zmiany klimatu oraz poprawa efektywności energetycznej				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków	Realizacja działań termomodernizacyjnych	Zmniejszenie zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej i prywatnej	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	5 szt.
	Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy	Zwiększenie udziału energii z odnawialnych źródeł w bilansie energetycznym Gminy	Liczba obiektów wyposażonych w OZE	10 szt.
Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego	Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy Dłutów	Zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km)	20 km
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dłutowie	Poprawa efektywności systemu oczyszczania ścieków	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury oczyszczania ścieków	1 szt.
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na	Zwiększenie liczby gospodarstw domowych korzystających	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	100 szt.

Wzmocnienie odporności Gminy Dłutów na zmiany klimatu oraz poprawa efektywności energetycznej				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
	obszarach nieskanalizowanych	z ekologicznych form odprowadzania ścieków		
	Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę	Poprawa bezpieczeństwa i ciągłości dostaw wody dla mieszkańców	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej (km)	25 km
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych dla życia, zdrowia ludzi i stanu środowiska	Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest	1729 MG
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz kształtowanie postaw prośrodowiskowych	Upowszechnianie wiedzy na temat właściwego i ekologicznego odprowadzania ścieków oraz w zakresie ochrony wód	Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony wód i gospodarki ściekowej	Liczba mieszkańców objętych działaniami informacyjnymi	4 000 os.

Wzmocnienie odporności Gminy Dłutów na zmiany klimatu oraz poprawa efektywności energetycznej				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
	Realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej mieszkańców	Wzrost poziomu wiedzy ekologicznej mieszkańców	Liczba mieszkańców objętych działaniami edukacyjnymi	4 000 os.
	Budowanie wspólnej odpowiedzialności mieszkańców i samorządu za ograniczanie ilości odpadów i ich właściwą segregację	Zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów	Poziom selektywnej zbiórki odpadów (%)	65% - 2036 rok
Zapobieganie zagrożeniom powodziowym i suszy	Rozwijanie systemu retencji	Zwiększenie zdolności retencyjnych na terenie Gminy	Liczba zrealizowanych inwestycji retencyjnych	2 szt.
	Wzmacnianie odporności Gminy na powódzie i podtopienia	Ograniczenie ryzyka występowania podtopień	Liczba zrealizowanych działań przeciwpowodziowych	10 szt.

Wzmocnienie odporności Gminy Dłutów na zmiany klimatu oraz poprawa efektywności energetycznej				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Miernik osiągnięcia	Wartość docelowa
	Podejmowanie działań na rzecz utrzymania i poprawy funkcjonowania systemów gospodarki wodnej	Poprawa funkcjonowania infrastruktury gospodarki wodnej	Liczba zrealizowanych działań utrzymaniowych i modernizacyjnych	10 szt.

Źródło: opracowanie własne

Zwiększenie efektywności energetycznej budynków zakłada ograniczenie zużycia energii oraz rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy. Stopień realizacji będzie monitorowany m.in. poprzez liczbę budynków poddanych termomodernizacji oraz liczbę obiektów wyposażonych w instalacje odnawialnych źródeł energii.

Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej ma przyczynić się do zwiększenia liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej, poprawy efektywności systemu oczyszczania ścieków oraz zwiększenia bezpieczeństwa i ciągłości dostaw wody. Postępy w tym obszarze będą mierzone m.in. długością wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej, liczbą zmodernizowanych obiektów oczyszczania ścieków, liczbą wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków oraz długością rozbudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej.

W kontekście działań środowiskowych, istotne jest podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, w szczególności w zakresie ochrony wód, właściwego gospodarowania ściekami oraz ograniczenia ilości odpadów i prawidłowej segregacji. Realizacja tych rezultatów będzie monitorowana m.in. poprzez liczbę mieszkańców objętych działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi oraz poziom selektywnej zbiórki odpadów.

Zapobieganie zagrożeniom powodziowym i skutkom suszy ma służyć się zwiększeniu zdolności retencyjnych oraz poprawie funkcjonowania systemów gospodarki wodnej. Stopień realizacji będzie monitorowany m.in. poprzez liczbę zrealizowanych inwestycji retencyjnych, liczbę działań przeciwpowodziowych oraz liczbę działań związanych z utrzymaniem i modernizacją systemów gospodarki wodnej.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

SYSTEM OSADNICZY

System osadniczy Gminy Dłutów tworzy sieć miejscowości wiejskich o zróżnicowanej wielkości, w której centralną rolę pełni miejscowość Dłutów, gdzie zlokalizowane są najważniejsze instytucje administracyjne, oświatowe, społeczne oraz część usług handlowych i usługowych obsługujących mieszkańców całej Gminy.

Struktura osadnicza ma charakter rozproszony i kształtowana jest w dużej mierze przez przebieg głównych ciągów komunikacyjnych oraz historyczne uwarunkowania rozwoju osadnictwa. Na terenie Gminy można wyróżnić kilka podstawowych form zagospodarowania przestrzennego, do których należą:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- zabudowa zagrodowa związana z prowadzeniem gospodarstw rolnych i ogrodniczych,
- zabudowa usługowa,
- zabudowa związana z rekreacją indywidualną,
- zabudowa przemysłowa,
- użytki rolne,
- użytki leśne,
- tereny eksploatacji surowców oraz wody stojące i płynące.

Dominuje zabudowa jednorodzinna o niskiej intensywności. Istotnym elementem systemu osadniczego jest zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem zabudowy mieszkaniowej, funkcjami rolniczymi oraz ochroną walorów środowiskowych i krajobrazowych.

W ostatnich latach zdiagnozowano znaczący wzrost liczby budynków mieszkalnych, przy jednoczesnym niewielkim przyroście obiektów związanych z działalnością gospodarczą,

składów i magazynów oraz usług. Oznacza to, że rozwój przestrzenny Gminy Dłutów koncentruje się przede wszystkim na funkcji mieszkaniowej, natomiast tempo rozwoju funkcji gospodarczych jest znacznie mniejsze.

Zabudowa zagrodowa jest związana z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych. Na terenach wiejskich obejmuje nie tylko budynki mieszkalne, ale także liczne obiekty gospodarcze, takie jak budynki inwentarskie, magazyny rolnicze, silosy czy obiekty do przechowywania płodów rolnych. Występują także specjalistyczne obiekty gospodarcze, m.in. chlewnie, szklarnie czy tunele foliowe.

SYSTEM PRZYRODNICZY

Na terenie Gminy Dłutów występuje kilka form ochrony przyrody, które tworzą lokalny system ochrony zasobów środowiska i krajobrazu:

- Obszar Natura 2000 „Grabia” – obejmujący dolinę rzeki Grabi i chroniący cenne siedliska przyrodnicze oraz gatunki,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Borkowice”,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dąbrowa I”,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dąbrowa II”,
- Pomniki przyrody – 6 obiektów, głównie okazałe drzewa (dęby, lipy, buki) zlokalizowane m.in. w parkach wiejskich w Dłutowie, Hucie Dłutowskiej oraz w leśnictwie Dąbrowa, w tym jeden nazwany „Grzegorz” (pozostałym pomnikom nie nadano nazwy w akcie prawnym).

Zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Łódzkiego, przyjętego uchwałą nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r. wyznaczono krajobraz priorytetowy na terenie Gminy Dłutów – Dolina Grabi (Drużbice – Kolonia Łdzań – Łask) W Audycie Krajobrazowym uwzględniono rekomendacje i wnioski dotyczące krajobrazów znajdujących się na obszarze Gminy Dłutów. Powinny one zostać uwzględnione w założeniach gospodarki przestrzennej Gminy.

SYSTEM TRANSPORTOWY

Sieć drogowa Gminy Dłutów poza drogami gminnymi o łącznej długości ok. 104 km, składa się z drogi wojewódzkiej nr 485 Pabianice – Bełchatów, której długość w granicach Gminy Dłutów wynosi 9,8 km, oraz dróg powiatowych mierzących razem ok. 27 km:

- 3310E, Róża (gm. Dobroń) – Pawlikowice – Pawłówek – Rydzyny (gm. Pabianice) – Dłutów,
- 3313E, Mogilno Duże (gm. Dobroń) – Ślądkowice – Mierzączka Duża – Dłutów – Tążewy – Tuszyn,
- 1512E, Leszczyny Duże – Czyżemin – Zofiówka (gm. Tuszyn),
- 2904E, Czyżemin – Tuszyn.

Układ drogowy umożliwia szybkie połączenie z drogami krajowymi i autostradą A1.

Przez teren Gminy Dłutów przebiegają korytarze regionalnych tras rowerowych, stanowiące element szkieletowej sieci rowerowej województwa. Ich przebieg stwarza dogodne warunki do rozwoju infrastruktury rowerowej, wzmacniania spójności transportowej oraz wspierania zrównoważonej mobilności i rozwoju turystyki rowerowej.

Tabela przedstawia przebieg i numerację regionalnych tras rowerowych województwa łódzkiego o znaczeniu wojewódzkim.

Tabela 13 Przebieg i numery korytarzy regionalnych tras rowerowych województwa łódzkiego

Lp.	Przebieg	numer trasy
1.	Spała – Tomaszów Mazowiecki – Sulejów – Przedbórz – woj. Śląskie	200
2.	Kutno – Łowicz – Skierniewice	203
3	Skierniewice – Rawa Mazowiecka – Poświętne – Drzewica – Opoczno	204
4	Radomsko – Rudka (połączenie z trasą nr 200)	206
5	Uniejów – Łęczyca – Piątek	210
6	Zduńska Wola – Szadek – Poddębice – Wartkowice	212
7	m. Warta – Księża Młyny (połączenie z trasą nr 17)	217
8	Sieradz – Złoczew – Lututów – Sokolniki	218
9	Wieluń – Sokolniki – Wieruszów – woj. wielkopolskie	219
10	Łask – Żelów – Bełchatów – Kamieńsk	222
11	Piotrków Trybunalski – Bełchatów – Wieluń – woj. opolskie	224
12	Stryków – Brzeziny – Koluszki – Ujazd	225

13	Burzenin – Szczerców – połączenie z trasą nr 224	226
14	Drzewica – woj. mazowieckie	230
15	Inowódz – woj. mazowieckie	231
16	Łowicz – woj. mazowieckie	232
17	Kutno – woj. mazowieckie	233
18	Krośniewice – woj. wielkopolskie	234
19	Łódź – Ujazd – Tomaszów Mazowiecki – Opoczno	240
20	Łódź – Konstantynów Łódzki – Pabianice – Bełchatów	241
21	Łódź – Rzgów – Kurowice	242
22	Łódź – Konstantynów Łódzki – Lutomiersk – połączenie z trasą nr 244	243
23	Łódź – Aleksandrów Łódzki – Poddębice – Księża Młyny	244
24	Zgierz – Piątek – połączenie z trasą nr 203	245
25	Połączenie z trasą nr 242 – Łódź – Zgierz – Ozorków – Łęczyca – Krośniewice – Kutno	246
26	Rzgów – Tuszyń – Piotrków Trybunalski	247
27	Łódź – Stryków – Głowno – Łowicz	248
28	Łódź – Brzeziny – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska	249
29	Załączce Wielkie – woj. śląskie	609

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy

Przez teren Gminy Dłutów przebiega korytarz regionalnej trasy rowerowej nr 241 (Łódź – Konstantynów Łódzki – Pabianice – Bełchatów), stanowiącej element szkieletowej sieci rowerowej województwa łódzkiego. Przebieg tej trasy stwarza możliwości rozwoju infrastruktury rowerowej oraz powiązań z regionalnym systemem tras, wspierając rozwój zrównoważonej mobilności i turystyki rowerowej.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA

Infrastruktura techniczna Gminy Dłutów:

- sieć wodociągowa; Gmina zaopatruje 92% ludności, dzięki rozwiniętej sieci wodociągowej o łącznej długości 113,8 km i SUW w miejscowościach Dłutów, Czyżemin, Ślądkowice system gwarantuje pełną samowystarczalność,
- sieć kanalizacyjna; na terenie Gminy funkcjonuje sieć kanalizacyjna obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków w Dłutowie, jednak infrastruktura ta nie obejmuje wszystkich miejscowości, dlatego na terenach nieskanalizowanych stosowane są przydomowe systemy odprowadzania ścieków,

- gospodarka odpadami; Gmina nie posiada własnego składowiska odpadów – odpady komunalne są kierowane do gminy Pajęczno, a odpady z selektywnej zbiórki przekazywane do instalacji w Bełchatowie, Gortatowie, Piotrkowie Trybunalskim, Lubieńcu, Pełkinie, Julkowie oraz Gliwicach,
- zaopatrzenie w energię i ciepło; energia elektryczna w Gminie dostarczana jest poprzez sieć elektroenergetyczną średniego i niskiego napięcia. Zaopatrzenie w ciepło opiera się głównie na indywidualnych źródłach ogrzewania w gospodarstwach domowych, w tym kotłach na paliwa stałe, gaz lub energię elektryczną,
- infrastrukturę cyfrową; mieszkańcy Gminy korzystają z usług telekomunikacyjnych oraz dostępu do Internetu zapewnianych przez operatorów sieci przewodowych i bezprzewodowych.

Na terenie Gminy Dłutów funkcjonuje Szkoła Podstawowa im. Lotników Września 1939 roku, działająca w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dłutowie. W strukturze zespołu funkcjonuje także Przedszkole w Dłutowie.

W zakresie działalności kulturalnej ważną rolę pełni Gminny Ośrodek Kultury w Dłutowie, który organizuje wydarzenia kulturalne, zajęcia edukacyjne oraz inicjatywy integrujące lokalną społeczność. Uzupełnieniem oferty kulturalnej jest Gminna Biblioteka Publiczna w Dłutowie.

Infrastruktura sportowa na terenie Gminy obejmuje przede wszystkim obiekty sportowe przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dłutowie, w tym salę gimnastyczną i boiska sportowe, a także boiska i tereny rekreacyjne w poszczególnych miejscowościach.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Na poziomie regionalnym Gmina Dłutów należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi (MOF Łodzi).

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Dłutów przedstawiono na odrębnym załączniku graficznym.

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Ochrona środowiska stanowi jeden z kluczowych elementów polityki przestrzennej Gminy Dłutów i powinna być uwzględniana na każdym etapie planowania oraz realizacji zaplanowanych kierunków działań.

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego priorytetem jest poprawa jego jakości poprzez ograniczanie emisji zanieczyszczeń pochodzących głównie z indywidualnych systemów grzewczych oraz transportu drogowego. Działania obejmują modernizację źródeł ciepła, eliminację paliw niskiej jakości, wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz poprawę efektywności energetycznej budynków poprzez ich termomodernizację. Ważnym elementem jest także ograniczanie emisji komunikacyjnej poprzez modernizację infrastruktury drogowej i usprawnianie organizacji ruchu. Uzupełnieniem w tym zakresie jest również prowadzenie działań edukacyjnych wśród mieszkańców w zakresie ograniczania tzw. niskiej emisji.

Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej polega na zachowaniu istniejących ekosystemów oraz przeciwdziałaniu fragmentacji siedlisk przyrodniczych. Realizacja zadań z będzie obejmowała rewaloryzację terenów i obiektów objętych ochroną prawną, ochronę cennych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności na obszarach chronionych, a także rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej na terenach zurbanizowanych. Szczególną ochroną rekomenduje się objąć obszary i obiekty cenne przyrodniczo, tereny leśne, zadrzewienia śródpolne i przydrożne, doliny rzeczne oraz tereny podmokłe pełniące funkcje ekologiczne i retencyjne. Należy dążyć do utrzymania i odtwarzania korytarzy ekologicznych (doliny rzeki Grabi o znaczeniu regionalnym; o doliny rzek: Jesionki i Małej Widawki o znaczeniu lokalnym, o lokalnych korytarzy ekologicznych w postaci pozostałych bezimiennych dolin cieków, w tym w szczególności fragmentu wsi Huta Dłutowska) umożliwiających migrację gatunków

oraz zachowania spójności lokalnego systemu przyrodniczego, w tym poprzez wspieranie działań na rzecz powoływania form ochrony przyrody (np. OChK Tuszyńsko-Dłutowskiego wskazanego w Audycie krajobrazowym województwa łódzkiego jako obszar wymagający przeprowadzenia analiz w kierunku możliwości objęcia formą ochrony przyrody zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Zasięg przestrzenny OChK Tuszyńsko-Dłutowskiego znaleźć można:

- <https://bprwl.lodzkie.pl/akwl;>
- <https://geoportal.lodzkie.pl/portal/apps/webappviewer/index.html?id=29611dc4aa074727822b80bf253a9a46> (zakładka: Struktura ekologiczna).

Zasady ochrony krajobrazu obejmują zarówno krajobraz naturalny, jak i kulturowy, stanowiący ważny element tożsamości przestrzennej gminy. Działania w tym zakresie powinny polegać na zachowaniu charakterystycznych cech krajobrazu wiejskiego Gminy Dłutów, obejmujących otwarte tereny rolnicze, mozaikę pól uprawnych, zadrzewienia śródpolne oraz historyczny układ przestrzenny miejscowości. Istotnym kierunkiem jest ochrona panoram i osi widokowych Dłutowa z punktów zlokalizowanych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 485, ukierunkowanych na ekspozycję wieży kościoła, oraz z drogi gminnej prowadzącej do Leszczyn Dużych, zapewniających ekspozycję zespołu dworsko-parkowego wraz z zabudowaniami dawnej gorzelni i historycznymi budynkami gospodarczymi. Działania powinny również obejmować ograniczanie rozpraszania zabudowy i przeciwdziałanie zjawisku chaosu przestrzennego, w celu zachowania walorów krajobrazowych i kulturowych Gminy. Nowa zabudowa powinna być dostosowana do skali i charakteru otoczenia oraz uwzględniać lokalne uwarunkowania krajobrazowe. Ze względu na bliskość położenia Gminy Dłutów względem aglomeracji łódzkiej tereny otwarte, rolnicze i leśne narażone są na nadmierną urbanizację. Istotne jest również harmonijne kształtowanie zieleni urządzonej w przestrzeniach publicznych w celu poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni.

W zakresie ochrony zasobów wodnych i powierzchni ziemi działania będą się przede wszystkim koncentrować na ochronie wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami oraz racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi. Realizowane będą przedsięwzięcia związane z rozbudową systemów kanalizacyjnych i oczyszczania

ścieków, ograniczaniem niekontrolowanych spływów zanieczyszczeń z terenów rolniczych oraz zwiększaniem retencji wód opadowych i roztopowych. Ochrona powierzchni ziemi obejmuje przeciwdziałanie degradacji i erozji gleb, racjonalne użytkowanie gruntów rolnych i leśnych. Podejmowane działania mają na celu poprawę stanu czystości wód oraz zachowanie wartości użytkowych i przyrodniczych gleb.

ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Na terenie Gminy Dłutów występuje niewiele obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, nie są również wyznaczone historyczne układy ruralistyczne o istotnych wartościach kulturowych.

Dziedzictwo kulturowe powinno być traktowane jako istotny element ładu przestrzennego krajobrazu kulturowego oraz czynnik kształtujący tożsamość lokalną, dlatego jego ochrona stanowi jeden z priorytetów polityki przestrzennej.

Podstawową zasadą jest zachowanie i ochrona obiektów oraz obszarów o wartościach historycznych, architektonicznych i kulturowych poprzez ich trwałe zabezpieczenie przed zniszczeniem, degradacją lub niewłaściwym przekształceniem. Zasada ta realizowana jest poprzez uwzględnianie wymogów konserwatorskich w planowaniu przestrzennym oraz dostosowanie sposobu użytkowania obiektów zabytkowych do ich wartości historycznych.

Nowe zagospodarowanie powinno respektować historyczne rozplanowanie przestrzeni i nawiązywać skalą oraz charakterem do istniejącej zabudowy, tak aby nie powodować dysharmonii krajobrazowej ani zatarcia czytelności historycznego układu.

W zakresie ochrony zabytków obowiązuje zasada pierwszeństwa działań konserwatorskich nad przekształceniami modernizacyjnymi. Oznacza to konieczność zachowania oryginalnych elementów konstrukcyjnych i detali architektonicznych oraz stosowania materiałów i form nawiązujących do historycznego charakteru obiektów. Dopuszczalne przekształcenia powinny być prowadzone w sposób nienaruszający wartości zabytkowych oraz z poszanowaniem zaleceń konserwatorskich.

Należy również podkreślić zasadę ochrony krajobrazu kulturowego, rozumianego jako przestrzeń ukształtowana historycznie przez działalność człowieka. Ochrona ta polega na zachowaniu charakterystycznych elementów zagospodarowania, takich jak historyczne założenia parkowe, aleje, zadrzewienia, tradycyjne formy zabudowy oraz powiązania widokowe między obiektami o wartościach kulturowych. Zagospodarowanie przestrzenne powinno uwzględniać potrzebę zachowania ekspozycji obiektów zabytkowych oraz ich właściwego otoczenia.

Przyjmuje się również zasadę integracji ochrony dziedzictwa kulturowego z polityką rozwoju przestrzennego gminy, co oznacza konieczność uwzględniania wartości kulturowych przy wyznaczaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz traktowania obiektów zabytkowych jako elementów aktywizujących rozwój społeczny, turystyczny i edukacyjny.

Zasady te mają na celu zachowanie materialnych i niematerialnych wartości dziedzictwa kulturowego, utrzymanie ciągłości historycznej przestrzeni oraz kształtowanie ładu przestrzennego z poszanowaniem tradycji i tożsamości lokalnej.

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIA SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Podstawowym kierunkiem zmian jest koncentracja rozwoju zabudowy w obrębie istniejących jednostek osadniczych oraz w terenach bezpośrednio do nich przylegających. Takie podejście pozwala na efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, ogranicza koszty uzbrojenia nowych terenów oraz przeciwdziała rozpraszaniu zabudowy na obszarach otwartych. Rozwój przestrzenny powinien prowadzić do zagęszczania i uzupełniania istniejącej struktury zabudowy, w szczególności poprzez wykorzystanie terenów rezerwowych i niezagospodarowanych.

Istotnym kierunkiem jest również porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej poprzez wyraźne rozgraniczenie funkcji mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych i rolniczych. Działania te mają na celu ograniczenie konfliktów przestrzennych oraz poprawę warunków życia mieszkańców poprzez tworzenie czytelnych stref funkcjonalnych.

W zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej wskazuje się na potrzebę jej rozwoju w sposób dostosowany do prognozowanych zmian demograficznych oraz rosnących potrzeb mieszkaniowych mieszkańców. Nowa zabudowa powinna być lokalizowana przede wszystkim w terenach o korzystnych warunkach środowiskowych i dobrej dostępności komunikacyjnej, w sąsiedztwie istniejących zespołów zabudowy. Preferowane jest sytuowanie zabudowy mieszkaniowej w miejscach umożliwiających łatwy dostęp do usług publicznych, oświaty, terenów rekreacyjnych oraz infrastruktury technicznej.

Kierunkiem zmian jest także różnicowanie form zabudowy mieszkaniowej w celu dostosowania oferty mieszkaniowej do potrzeb różnych grup społecznych. Obejmuje to zarówno rozwój zabudowy jednorodzinnej, jak i możliwość realizacji zabudowy wielorodzinnej w terenach o większej koncentracji usług i infrastruktury. Takie podejście sprzyja racjonalnemu wykorzystaniu przestrzeni oraz zwiększeniu dostępności mieszkań.

Rekomendowane jest także kształtowanie zabudowy mieszkaniowej w sposób harmonijny z otaczającym krajobrazem i istniejącą strukturą przestrzenną. Nowa zabudowa powinna nawiązywać skalą i formą do charakteru miejscowości, a jej rozwój nie powinien prowadzić do degradacji walorów krajobrazowych ani naruszenia terenów cennych przyrodniczo.

Istotnym kierunkiem jest także poprawa jakości istniejącej zabudowy poprzez jej modernizację, uzupełnianie braków infrastrukturalnych oraz podnoszenie standardu zagospodarowania terenów mieszkaniowych. Działania te sprzyjają podnoszeniu jakości życia mieszkańców i poprawie estetyki przestrzeni.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów zakładają ponadto zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem zabudowy a ochroną terenów otwartych, rolniczych i leśnych. Rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej powinien być prowadzony w sposób ograniczający presję inwestycyjną na obszary cenne przyrodniczo oraz sprzyjający zachowaniu ładu przestrzennego.

SZCZEGÓLNE POTRZEBY W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Jednym z istotnych kierunków rozwoju Gminy Dłutów jest systematyczna poprawa jakości życia mieszkańców oraz tworzenie warunków sprzyjających dalszemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu. Zachodzące w ostatnich latach procesy demograficzne, związane ze wzrostem liczby ludności i zwiększonym zainteresowaniem osiedlaniem się na terenie gminy, wymagają prowadzenia świadomej i długofalowej polityki przestrzennej. Szczególne znaczenie ma zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju funkcji mieszkaniowej poprzez racjonalne kształtowanie struktury osadniczej i przygotowanie terenów pod nową zabudowę.

Wzrost liczby mieszkańców Gminy powoduje zwiększone zapotrzebowanie na tereny budowlane oraz rozwój infrastruktury towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej. Wyznaczanie nowych obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe stanowi naturalną konsekwencję procesów rozwojowych i jest niezbędne dla zapewnienia ciągłości rozwoju przestrzennego Gminy. Odpowiednia podaż terenów mieszkaniowych umożliwia zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności oraz sprzyja napływowi nowych mieszkańców poszukujących atrakcyjnych warunków zamieszkania.

Rozwój funkcji mieszkaniowej powinien być skoordynowany z rozbudową infrastruktury technicznej i społecznej, które warunkują komfort życia i dostępność usług publicznych. Modernizacja oraz rozwój placówek edukacyjnych, obiektów sportowo-rekreacyjnych, przestrzeni publicznych i usług społecznych stanowią ważny element podnoszenia standardu życia mieszkańców oraz wzmacniania integracji społecznej.

Istotnym atutem Gminy Dłutów jest jej korzystne położenie w sąsiedztwie większych ośrodków miejskich województwa łódzkiego oraz przynależność do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi, a także dogodne powiązania komunikacyjne (przez teren Gminy przebiega droga wojewódzka nr 485 łącząca Pabianice z Bełchatowem, co zapewnia dogodny dojazd do głównych ośrodków miejskich i gospodarczych regionu, ponadto układ drogowy o znaczeniu lokalnym jest dobrze rozwinięty i umożliwia szybkie połączenie z drogami krajowymi i autostradą A1, co pozytywnie wpływa na mobilność mieszkańców). Dobra dostępność transportowa sprzyja osiedlaniu się osób

poszukujących spokojnego miejsca zamieszkania w otoczeniu terenów o wysokich walorach przyrodniczych, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości codziennych dojazdów do pracy i usług ponadlokalnych.

Mając powyższe na uwadze, uwzględnienie w planie ogólnym Gminy Dłutów dodatkowych terenów pod nową zabudowę mieszkaniową jest uzasadnione koniecznością realizacji strategicznych celów rozwoju, szczególnie w zakresie podniesienia jakości życia, integracji społecznej oraz zwiększenia atrakcyjności Gminy dla nowych mieszkańców i inwestorów. Realizacja wskazanych działań jest spójna z obowiązującymi regulacjami dotyczącymi planowania przestrzennego, przewidującymi konieczność efektywnego wykorzystania przestrzeni oraz planowania rozwoju w perspektywie długoterminowej z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców.

ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO

Na terenie Gminy Dłutów nie przewiduje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego, w związku z czym nie ustala się szczególnych zasad w tym zakresie.

ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Inwestycje celu publicznego, takie jak obiekty oświaty, kultury, administracji, ochrony zdrowia, sportu czy infrastruktura komunalna i transportowa, pełnią szczególną rolę w strukturze przestrzennej, dlatego ich rozmieszczenie jest podporządkowane zasadom racjonalnego gospodarowania przestrzenią.

Jedną z podstawowych zasad jest sytuowanie inwestycji celu publicznego w sposób uporządkowany i planowy, zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego Gminy. Oznacza to, że obiekty te powinny powstawać przede wszystkim w terenach wskazanych do rozwoju funkcji usługowych i publicznych oraz w obrębie istniejącej struktury osadniczej. Takie podejście pozwala na lepsze wykorzystanie już zagospodarowanych terenów i istniejącej infrastruktury technicznej, a jednocześnie zapobiega rozpraszaniu zabudowy i powstawaniu chaosu przestrzennego.

Istotne znaczenie ma także zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej inwestycji celu publicznego. Obiekty służące mieszkańcom powinny być lokalizowane w miejscach łatwo dostępnych, dobrze powiązanych z układem drogowym oraz transportem publicznym, tak aby korzystanie z nich było wygodne i bezpieczne. Lokalizacja tego typu inwestycji powinna sprzyjać integracji przestrzeni i ułatwiać mieszkańcom dostęp do usług bez konieczności pokonywania dużych odległości.

Ważną zasadą jest także ograniczanie potencjalnych konfliktów przestrzennych i środowiskowych. Inwestycje celu publicznego powinny być lokalizowane z poszanowaniem funkcji terenów sąsiednich, tak aby ich funkcjonowanie nie powodowało nadmiernych uciążliwości dla mieszkańców ani nie prowadziło do pogorszenia stanu środowiska. Szczególną ostrożność należy zachować przy sytuowaniu inwestycji w pobliżu terenów mieszkaniowych, obszarów cennych przyrodniczo oraz przestrzeni o wysokich walorach krajobrazowych.

Jednocześnie należy podkreślić potrzebę racjonalnego wykorzystania przestrzeni poprzez pierwszeństwo zagospodarowania terenów już przekształconych lub wymagających uporządkowania i rewitalizacji. Takie rozwiązanie pozwala ograniczyć presję inwestycyjną na tereny otwarte i rolnicze, a także sprzyja poprawie estetyki i funkcjonalności istniejącej zabudowy.

W odniesieniu do infrastruktury technicznej kluczową zasadą jest zapewnienie spójności systemów sieciowych. Inwestycje związane z zaopatrzeniem w wodę, odprowadzaniem ścieków, energetyką, gospodarką odpadami czy transportem powinny być planowane w sposób umożliwiający ich efektywne powiązanie z istniejącą infrastrukturą oraz zapewniający bezpieczeństwo i ciągłość funkcjonowania systemów obsługujących mieszkańców.

Na terenie Gminy Dłutów nie zostały wyznaczone zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym. Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym należy rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 485 w relacji Pabianice – Bełchatów.

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej podporządkowane są nadrzędnemu celowi zapewnienia spójnego, funkcjonalnego i zrównoważonego rozwoju Gminy Dłutów. Rozbudowa i modernizacja systemów obsługi mieszkańców powinna następować w sposób skoordynowany z rozwojem zabudowy oraz z poszanowaniem ładu przestrzennego i uwarunkowań środowiskowych.

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI

W zakresie komunikacji zakłada się utrzymanie i wzmacnianie czytelnej struktury układu drogowego, opartej na hierarchii dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Kierunkiem rozwoju jest poprawa parametrów technicznych istniejących dróg, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu oraz dostosowanie układu komunikacyjnego do rosnących potrzeb transportowych mieszkańców.

Rozwój systemu komunikacji powinien zapewniać dobre powiązania wewnętrzne między miejscowościami Gminy oraz sprawne połączenia z ośrodkami zewnętrznymi. Istotnym elementem jest również rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej, sprzyjającej bezpiecznej i alternatywnej mobilności. Działania komunikacyjne powinny ograniczać konflikty przestrzenne, w szczególności poprzez oddzielanie ruchu tranzytowego od stref zabudowy mieszkaniowej oraz poprawę dostępności terenów przeznaczonych pod rozwój funkcji usługowych i publicznych.

KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

W odniesieniu do infrastruktury technicznej wskazać należy potrzebę systematycznej rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej i telekomunikacyjnej, w sposób zapewniający ich spójność oraz efektywność funkcjonowania.

Kierunkiem rozwoju jest przede wszystkim uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę systemów kanalizacyjnych oraz poprawę jakości zaopatrzenia w wodę. W zakresie energetyki zakłada się rozwój rozwiązań sprzyjających wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Sieci infrastrukturalne powinny być prowadzone w sposób

minimalizujący ingerencję w tereny cenne przyrodniczo oraz zintegrowany z układem komunikacyjnym i strukturą zabudowy.

Należy również zaznaczyć konieczność racjonalnego gospodarowania przestrzenią poprzez koncentrację nowej zabudowy w terenach już uzbrojonych lub możliwych do efektywnego uzbrojenia, co pozwoli ograniczyć koszty infrastrukturalne i będzie przeciwdziałać rozpraszaniu zabudowy.

Kierunki rozwoju obejmują ponadto rozbudowę infrastruktury telekomunikacyjnej, w tym sieci szerokopasmowych, co sprzyja podnoszeniu atrakcyjności inwestycyjnej oraz poprawie dostępu mieszkańców do usług cyfrowych.

Istotnym elementem jest również rozwój systemów gospodarowania odpadami, obejmujący usprawnianie selektywnej zbiórki odpadów oraz poprawę organizacji systemów odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych.

KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Rozwój infrastruktury społecznej powinien odpowiadać na potrzeby mieszkańców w zakresie edukacji, kultury, sportu, ochrony zdrowia i administracji publicznej. Wskazuje się na potrzebę wzmocnienia funkcji usługowych w ośrodkach o większej koncentracji zabudowy oraz zapewnienia równomiernego dostępu do podstawowych usług publicznych.

W obszarze edukacji przewiduje się rozwój placówek oświatowych w sposób dostosowany do potrzeb demograficznych oraz zmieniających się wymagań edukacyjnych. Kierunki rozwoju obejmują poprawę warunków nauczania, rozbudowę zaplecza dydaktycznego oraz unowocześnianie infrastruktury szkolnej.

Istotnym kierunkiem jest również rozwój infrastruktury kultury, sportu i rekreacji jako elementów sprzyjających integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców. Obejmuje to modernizację istniejących obiektów oraz tworzenie nowych przestrzeni służących działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.

Rekomenduje się również potrzebę dostosowania infrastruktury społecznej do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, co sprzyja włączeniu społecznemu oraz poprawie jakości życia wszystkich mieszkańców.

ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW

Na terenie Gminy Dłutów nie przewiduje się lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW, w związku z czym nie wyznacza się szczegółowych zasad w tym zakresie.

Należy jednak zaznaczyć, że rekomendowane są działania w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii, które powinny w sposób harmonijny wpisywać się w istniejące zagospodarowania przestrzenne Gminy.

ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie oddziaływać na środowisko w Polsce są określone przez przepisy prawa, w szczególności ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881, 1940, 1535). W przypadku takich przedsięwzięć, przed rozpoczęciem realizacji inwestycji, może być konieczne przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, która jest częścią procesu decyzyjnego i służy ochronie zasobów naturalnych oraz zdrowia ludzi.

Na obszarze Gminy, z wyjątkiem oznaczonych w planie miejscowym „terenów działalności gospodarczej”, zakazuje się realizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Użytki rolne, do których możemy zaliczyć przede wszystkim łąki i pola uprawne są związane z rolniczym charakterem Gminy Dłutów, a na ich zagospodarowanie wpływa między innymi produkcja rolnicza. W Gminie nie występują grunty rolne klas I, II i IIIa, są to gleby przeciętne, słabe i bardzo słabe, co nie sprzyja rozwojowi intensywnego rolnictwa.

Lasy stanowią około 38% powierzchni całej Gminy, a większość z nich zlokalizowana jest w środkowej części Gminy. Są one w większości zagospodarowane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne – Nadleśnictwo Kolumna.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej wynikają z potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrodniczymi, zachowania funkcji produkcyjnych gruntów oraz ochrony krajobrazu wiejskiego. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna stanowi istotny element struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, dlatego jej przekształcenia powinny odbywać się w sposób uporządkowany, ograniczony i podporządkowany zasadzie zrównoważonego rozwoju.

Przede wszystkim należy zachować ciągłość obszarów użytkowanych rolniczo oraz nie doprowadzać do ich nadmiernej fragmentacji. Przeznaczanie gruntów rolnych na inne funkcje powinno następować jedynie w uzasadnionych przypadkach, z uwzględnieniem potrzeb rozwoju osadnictwa i infrastruktury.

Istotną regułą jest zasada zachowania rolniczego charakteru krajobrazu poprzez utrzymanie tradycyjnej struktury użytkowania gruntów, pól uprawnych, łąk i pastwisk oraz zadrzewień śródpolnych. Elementy te pełnią nie tylko funkcje produkcyjne, ale również przyrodnicze i krajobrazowe, wpływając na różnorodność biologiczną oraz estetykę przestrzeni wiejskiej. Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinno więc uwzględniać potrzebę zachowania mozaikowego charakteru krajobrazu rolniczego.

W zakresie gospodarki rolnej obowiązuje zasada racjonalnego wykorzystania gleb z poszanowaniem ich właściwości przyrodniczych. Produkcja rolna powinna być prowadzona w sposób ograniczający degradację gleb, erozję oraz zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego. Ważne jest również zachowanie trwałych użytków zielonych oraz terenów pełniących funkcje retencyjne i ekologiczne.

W odniesieniu do przestrzeni leśnej podstawową zasadą jest ochrona i zachowanie istniejących kompleksów leśnych jako elementów systemu przyrodniczego gminy. Lasy pełnią funkcje produkcyjne, ochronne i krajobrazowe, dlatego ich przekształcanie na inne cele powinno mieć charakter wyjątkowy i być ściśle uzasadnione potrzebami publicznymi. Kluczowym kierunkiem działań jest także rozwój rolnictwa zrównoważonego, w tym praktyk ograniczających nadmierne stosowanie nawozów mineralnych i środków ochrony

roślin oraz wspierających ochronę jakości wód powierzchniowych i podziemnych (tzw. Dobrej Praktyki Rolniczej).

Istotną zasadą jest również zwiększanie lesistości poprzez zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej oraz terenów zdegradowanych. Działania te sprzyjają poprawie warunków przyrodniczych, zwiększeniu retencji wód, ograniczaniu erozji gleb oraz wzmacnianiu lokalnych korytarzy ekologicznych.

Kształtowanie przestrzeni leśnej powinno także uwzględniać zasady zrównoważonej gospodarki leśnej, polegającej na zachowaniu trwałości drzewostanów, ochronie różnorodności biologicznej oraz dostosowaniu sposobu użytkowania lasów do ich funkcji ochronnych i krajobrazowych.

Ważną regułą jest ochrona powiązań ekologicznych pomiędzy terenami rolnymi i leśnymi poprzez zachowanie zadrzewień śródpolnych, pasów zieleni, dolin rzecznych i innych elementów stanowiących naturalne korytarze migracyjne roślin i zwierząt. Elementy te przeciwdziałają izolacji siedlisk i wzmacniają stabilność ekosystemów.

Zaleca się prowadzenie działań na rzecz rozwoju infrastruktury przeciwwagroweniowej ograniczającej skutki zjawisk ekstremalnych, obejmujących w szczególności rozwój systemów monitoringu, łączności i wczesnego ostrzegania oraz modernizację i rozbudowę infrastruktury przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej, w celu zwiększenia odporności gminy na zagrożenia oraz zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Podstawową zasadą jest racjonalne wykorzystanie terenów już przekształconych przed przeznaczaniem nowych obszarów pod zabudowę. Oznacza to pierwszeństwo działań porządkujących, modernizacyjnych i naprawczych na terenach zdegradowanych, co pozwala ograniczać rozpraszanie zabudowy oraz chronić tereny otwarte i cenne

przyrodniczo. Zagospodarowanie takich obszarów powinno prowadzić do poprawy ich funkcjonalności, estetyki i bezpieczeństwa użytkowania.

Istotną regułą jest dostosowanie nowych funkcji do uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych terenu. Przekształcenia powinny uwzględniać istniejący charakter zabudowy, strukturę własnościową oraz potrzeby mieszkańców, tak aby nowe zagospodarowanie harmonijnie wpisywało się w otoczenie i nie powodowało konfliktów przestrzennych. Preferowane jest nadawanie terenom zdegradowanym funkcji społecznych, usługowych, mieszkaniowych lub rekreacyjnych, sprzyjających aktywizacji przestrzeni i poprawie jakości życia.

W odniesieniu do obszarów rewitalizacji obowiązuje zasada kompleksowości działań, polegająca na łączeniu przekształceń przestrzennych z działaniami społecznymi i gospodarczymi. Rewitalizacja powinna prowadzić nie tylko do poprawy stanu technicznego zabudowy i infrastruktury, lecz także do ożywienia funkcji społecznych oraz przywrócenia atrakcyjności przestrzeni publicznych.

Na terenach wymagających rekultywacji i remediacji szczególne znaczenie ma zasada przywracania wartości środowiskowych. Oznacza to konieczność usuwania skutków zanieczyszczeń, poprawy jakości gleb i wód oraz odtwarzania pokrywy roślinnej. Przyszłe zagospodarowanie takich terenów powinno być dostosowane do ich stanu środowiskowego i uwzględniać ograniczenia wynikające z wcześniejszych przekształceń.

Na moment opracowywania Strategii w Gminie Dłutów nie wyznaczono obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W przypadku wystąpienia przesłanek uzasadniających podjęcie działań rewitalizacyjnych przeprowadzona zostanie szczegółowa analiza sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej na obszarze Gminy, w tym analiza występowania zjawisk kryzysowych oraz ich koncentracji przestrzennej. Wyniki przeprowadzonej analizy stanowiąc będą podstawę do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a w dalszej kolejności – w przypadku potwierdzenia zasadności prowadzenia procesu rewitalizacji – do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

PLAN PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM SUSZY

Zgodnie z danymi z Hydroportal-u ISOK – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (stan na dzień 02.04.2026), w Gminie Dłutów kwestia występowania zjawiska suszy prezentuje się następująco:

- susza atmosferyczna – cały obszar Gminy Dłutów znajduje się w klasie III zagrożenia, co oznacza wysoką podatność na długotrwały brak opadów i wysokie temperatury;
- susza rolnicza – większość Gminy jest ekstremalnie zagrożona suszą rolniczą (IV klasa), na pozostałych obszarach występuje zarówno I, II, jak i III stopień zagrożenia - szczególnie wysoką podatność notuje się w północno-zachodniej i wschodniej części Gminy, gdzie występują gleby o niskiej pojemności wodnej;
- susza hydrologiczna – cały obszar Gminy jest umiarkowanie zagrożony tym rodzajem suszy (II klasa); zjawisko nasila się po okresach długotrwałych niedoborów opadów;
- susza hydrogeologiczna – cały teren Gminy wykazuje umiarkowane zagrożenie suszą hydrogeologiczną (II klasa), jednak jej skutki mogą być odczuwalne w rejonach o płytszych ujęciach wód podziemnych.

W celu poprawy stanu gospodarki wodnej, a tym samym przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom występowania suszy, kluczowe będą zapisy dokumentu pn. „Plan przeciwdziałania skutkom suszy na lata 2021-2027” przyjętego na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. Plan wyznacza kierunki działań podejmowanych przez organy administracji samorządowej, dotyczą one przede wszystkim:

- zwiększenia ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- zwiększenia retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,
- retencji i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacji działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji,

- uwzględniania tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w planach zarządzania kryzysowego,
- budowy i przebudowy ujęć wód podziemnych oraz budowy lub przebudowy rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi mieszkańców tych obszarów.

W Planie przeciwdziałania skutkom suszy przyjęto czterostopniową skalę oceny zagrożenia suszą: I klasa (obszary zagrożone w stopniu słabym), II klasa (obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym), III klasa (obszary zagrożone w stopniu silnym), IV klasa (obszary zagrożone w stopniu ekstremalnym).

PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI

Obszar Gminy Dłutów położony jest w dorzeczu Odry, w regionie wodnym Warty, a przez jej teren i w bezpośrednim sąsiedztwie przebiegają jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) obejmujące rzeki Grabię, Dobrzynekę oraz mniejszy ciek Pałusznica. Dla odcinka Grabi od Dłutówki obowiązuje także obszar Natura 2000 „Grabia” z działaniami ochronnymi wskazanymi w karcie JCWP.

Wykaz JCWP w granicach Gminy Dłutów:

- RW600009182869 – Pałusznica,
- RW600010182853 – Grabia do Dłutówki,
- RW600010183229 – Dobrzyńka,
- RW600011182873 – Grabia od Dłutówki do Dopytywu z Anielina.

Wody podziemne Gminy Dłutów należące do dwóch JCWPd:

- PLGW600072 – Zbiornik Turek–Konin–Koło / Niecka Łódzka
- PLGW600083 – Zbiornik Częstochowa (E) / Niecka Łódzka.

Zasoby GW600072 są istotnym źródłem zaopatrzenia w wodę, natomiast GW600083 wymaga nadzoru ilościowego z uwagi na leje depresji i ponadnormatywny pobór odwodnieniowy.

W kolejnych tabelach zaprezentowano dane określone na podstawie Kart Charakterystyk JCW znajdujących się w granicach Gminy.

Tabela 14 Jednolite Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Dłutów

kod JCWP	nazwa JCWP	stan/potencjał			status	zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
		ekologiczny	chemiczny	wód		
RW600009182869	Pałusznicza	słaby stan	poniżej dobrego	zły	NAT ¹	zagrożona
RW600010182853	Grabia do Dłutówki	umiarkowany stan	poniżej dobrego	zły	NAT	zagrożona
RW600010183229	Dobrzyńka	umiarkowany potencjał	brak danych	zły	SZCW ²	zagrożona
RW600011182873	Grabia od Dłutówki do Dopywu z Anielina	słaby stan	dobry	zły	NAT	zagrożona

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWP (dostęp: 20.10.2025 r.)

Wody powierzchniowe na terenie Gminy Dłutów znajdują się w niekorzystnym stanie środowiskowym – wszystkie jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) zostały sklasyfikowane jako złe. W większości przypadków odnotowano słaby lub umiarkowany stan ekologiczny oraz stan chemiczny poniżej dobrego, co wskazuje na przekroczenia wartości dopuszczalnych substancji biogenych i chemicznych. Główne presje oddziałujące na stan wód mają charakter antropogeniczny, w tym odpływy miejskie, zanieczyszczenia obszarowe z rolnictwa, budowle hydrotechniczne oraz przekształcenia koryt rzecznych. Wymagane są zatem działania naprawcze ukierunkowane na poprawę

¹ NAT – naturalna część wód

² SZCW – silnie zmieniona część wód

jakości wód, ograniczenie ładunku zanieczyszczeń i przywrócenie równowagi ekologicznej w systemach wodnych Gminy.

Tabela 15 Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie Gminy Dłutów

kod JCWPd	stan		status	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
	chemiczny	ilościowy		
GW600072	dobry	Dobry	dobry stan	niezagrożona
GW600083	dobry	Słaby	słaby stan	zagrożona ilościowo

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWPd (dostęp: 20.10.2025 r.)

Wody podziemne na obszarze Gminy Dłutów charakteryzują się generalnie dobrym stanem chemicznym, ale są zróżnicowane pod względem ilościowym, co przekłada się na umiarkowane ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. Zasoby wodne wykorzystywane są w sposób racjonalny i poniżej poziomu granicznego, jednak na obszarach oddziaływania odwodnień górniczych Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów obserwuje się pogorszenie bilansu ilościowego i potencjalne deficyty. Utrzymanie dotychczasowego poziomu monitoringu oraz działań ochronnych jest kluczowe dla zachowania stabilności zasobów wód podziemnych w przyszłości.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry Gmina Dłutów powinna podejmować działania ukierunkowane na osiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych.

Należy zaznaczyć, że działania przypisane do poszczególnych JCW znajdują się w załącznikach do Planu, a materiał pomocniczy w tym zakresie zawierają również Karty Charakterystyk, które dostępne są pod adresem [www: https://apgw.gov.pl:4200/informacje](https://apgw.gov.pl:4200/informacje) oraz na Hydroportalu: <https://isok.gov.pl/hydroportal.html> w sekcji Plany gospodarowania wodami.

PLAN ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM

Na terenie Gminy Dłutów występują lokalne obszary zagrożenia powodziowego, koncentrujące się w dolinach rzek Grabi i Dłutówki. Mają one charakter nizinny i okresowo

wylewowy. W czasie intensywnych opadów lub roztopów dochodzi do krótkotrwałych podtopień terenów rolnych, łąk oraz nisko położonych zabudowań.

Zgodnie z danymi systemu ISOK w Gminie Dłutów wyróżnia się trzy poziomy prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi:

- niskie – szacowane raz na 500 lat (0,2%),
- średnie – raz na 100 lat (1%),
- wysokie – raz na 10 lat (10%).

Zasięg potencjalnych wód powodziowych obejmuje głównie tereny rolne i nieużytki, a ryzyko zalania zabudowy mieszkaniowej jest niewielkie. Gmina prowadzi działania prewencyjne, m.in. konserwację rowów melioracyjnych, utrzymanie drożności cieków oraz zwiększanie retencji naturalnej, zgodnie z wytycznymi Planu zarządzania ryzykiem powodziowym w dorzeczu Odry. Regularny monitoring oraz współpraca z Wodami Polskimi pozwalają na wczesne reagowanie i minimalizowanie skutków potencjalnych zjawisk powodziowych.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r., nie wskazuje żadnych działań dla obszaru Gminy Dłutów.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 3) lit a) oraz b) Prawa wodnego, zakazuje się m.in. gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody. Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia, dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich (tj. dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich), zgodnie z art. 77 ust. 3 Prawa wodnego, może, w drodze decyzji, zwolnić od wymienionych wyżej zakazów, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.

Działania wymagające uzyskania pozwolenia wodnoprawnego określone są m. in. w art. 390 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.- dalej Prawo wodne). Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pozwolenie wodnoprawne jest wymagane m.in. na wykonanie nowych obiektów budowlanych na obszarach

szczególnego zagrożenia powodzią [art. 390 ust 1. pkt 1) lit. b)] do wydania, którego organem właściwym jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią należy zachować w niezmienionym kształcie i zagospodarowaniu, nie należy wprowadzać nowej zabudowy. Ponadto należy podkreślić, iż każda nowa inwestycja na terenie zagrożonym powodzią, może powodować zmianę przepływu i podpiętrzenie wód powodziowych oraz zmniejszenie retencji wodnej.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI) są obszary, na których zdiagnozowano istnienie szczególnych warunków społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, w tym występowanie barier rozwoju lub potencjałów rozwojowych. Obszarem Strategicznej Interwencji może być obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych. OSI stanowią wybór strategiczny, którego konsekwencją jest skierowanie interwencji publicznej na dany obszar.

W celu identyfikacji Obszarów Strategicznej Interwencji dla Gminy Dłutów przeanalizowane zostały następujące dokumenty strategiczne wyższego rzędu:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 wskazuje następujące Obszary Strategicznej Interwencji: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, wschodnią Polskę³ oraz Śląsk.

Na poziomie krajowym Gmina Dłutów nie została zaklasyfikowana do żadnego OSI.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wskazuje następujące Obszary Strategicznej Interwencji: Miasta odzyskanych szans, Obszar aktywnej interwencji, Obszar nowej energii, Obszar zielonej gospodarki, Miejskie Obszary Funkcjonalne. Na terenie województwa łódzkiego wyróżniono cztery Miejskie Obszary Funkcjonalne: MOF Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi oraz 3 wielordzeniowe MOF: MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask, MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno oraz MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów.

---

³ Wschodnia Polska rozumiana jest jako pięć województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie.

Na poziomie regionalnym Gmina Dłutów należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi (MOF Łodzi).

W przypadku Miejskich Obszarów Funkcjonalnych szczególne znaczenie ma realizacja zintegrowanych i kompleksowych przedsięwzięć rozwojowych. Powinny one obejmować w szczególności działania związane z rozwojem zrównoważonego transportu publicznego, poprawą efektywności energetycznej, ochroną i poprawą stanu środowiska przyrodniczego – zwłaszcza w zakresie jakości powietrza – a także zwiększaniem atrakcyjności osadniczej. Istotnym elementem tych działań jest również wspieranie rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego oraz wzmacnianie potencjału w obszarze kultury, turystyki i rekreacji.

W perspektywie finansowej 2021-2027 przewidziano dla MOF wsparcie w postaci Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Jest to instrument wspierający rozwój terytorialny oraz promujący partnerstwo jednostek samorządu terytorialnego należących do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Należy zaznaczyć, że granice Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (ŁOM) nie pokrywają się z granicami MOF Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi.

W przypadku Gminy Dłutów kluczowe są trzy przedsięwzięcia wpisane na listę podstawową Projektów zaplanowanych do wsparcia w ramach działań Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027:

- Edukacja środowiskowa mieszkańców Gminy Dłutów,
- Modernizacja uzbrojenia sieci wodociągowej na terenie Gminy Dłutów poprzez wymianę hydrantów i zasuw wodociągowych,
- Rozbudowa i przebudowa budynku Biblioteki i Ośrodka Kultury w Dłutowie.

Ponadto kilka przedsięwzięć znajduje się na liście rezerwowej – w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury, zakupu sprzętu ratowniczego czy rozwoju infrastruktury kulturalnej.

Na mapie przedstawiono Obszary Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim.

Rysunek 1 Obszary Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW

Skuteczna realizacja strategii rozwoju wymaga określenia systemu jej wdrażania, który stanowi jeden z kluczowych elementów dokumentu. System ten obejmuje wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację przyjętych kierunków działań, a także wytyczne dotyczące przygotowania dokumentów wykonawczych. Jasny podział kompetencji oraz zasad współpracy sprzyja sprawnemu prowadzeniu działań rozwojowych.

Wdrażanie celów strategicznych powinno odbywać się w sposób uporządkowany. Oznacza to konieczność zapewnienia koordynacji działań, bieżącego monitorowania postępów oraz dostosowywania podejmowanych instrumentów do zmieniających się uwarunkowań społecznych, gospodarczych i organizacyjnych.

PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Dłutów wymaga współpracy organów samorządu gminnego oraz partnerów działających na jej terenie. Za koordynację procesu wdrażania Strategii odpowiada Wójt Gminy Dłutów wraz z Urzędem Gminy, przy współudziale Rady Gminy, która pełni funkcję stanowiącą i kontrolną w zakresie realizacji przyjętych kierunków rozwoju.

Gminne jednostki organizacyjne, w tym jednostki oświatowe, instytucje kultury, jednostki pomocy społecznej oraz podmioty odpowiedzialne za utrzymanie i rozwój infrastruktury komunalnej mają znaczący udział w realizacji poszczególnych kierunków działań. Zakres realizowanych przez nie zadań wynika z obowiązujących przepisów prawa, kompetencji ustawowych oraz dokumentów wykonawczych przyjmowanych na poziomie Gminy.

MONITORING

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Dłutów stanowi istotny element systemu zarządzania jej realizacją. Jego celem jest bieżąca ocena postępów we wdrażaniu przyjętych celów strategicznych i operacyjnych oraz identyfikacja ewentualnych problemów lub barier w realizacji zaplanowanych działań.

Podmioty uczestniczące w realizacji Strategii odpowiadają nie tylko za wdrażanie zaplanowanych przedsięwzięć, lecz także za monitorowanie postępów ich realizacji, analizę osiągniętych rezultatów oraz przygotowywanie okresowych informacji dotyczących stopnia realizacji przyjętych celów. Stała koordynacja i nadzór nad procesem wdrażania Strategii umożliwią elastyczne reagowanie na zmieniające się uwarunkowania oraz zachowanie spójności podejmowanych działań z długofalowymi założeniami rozwoju Gminy Dłutów.

Proces monitoringu będzie prowadzony w oparciu o zestaw wskaźników przypisanych do poszczególnych kierunków działań i oczekiwanych rezultatów. Analiza tych wskaźników pozwoli na ocenę stopnia realizacji Strategii oraz skuteczności podejmowanych działań.

Wyniki monitoringu będą stanowiły podstawę do przygotowywania okresowych raportów z realizacji Strategii, przedstawianych organom Gminy. Raporty te umożliwią ocenę postępów wdrażania dokumentu oraz podejmowanie decyzji dotyczących ewentualnych korekt w sposobie realizacji działań lub aktualizacji przyjętych kierunków rozwoju.

EWALUACJA

Ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Dłutów polega na ocenie stopnia realizacji przyjętych celów oraz analizie wpływu podejmowanych działań na sytuację społeczną, gospodarczą, przestrzenną i klimatyczno-środowiskową Gminy. Jej podstawowym zadaniem jest sprawdzenie, czy wyznaczone kierunki rozwoju odpowiadają rzeczywistym potrzebom społeczności lokalnej oraz w jakim stopniu przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Proces ewaluacji prowadzony będzie z wykorzystaniem następujących kryteriów:

- trafność – ocena zgodności przyjętych celów i kierunków działań z najważniejszymi problemami oraz potencjałami rozwojowymi Gminy,
- skuteczność – analiza stopnia osiągnięcia zaplanowanych rezultatów i realizacji celów Strategii,
- efektywność – ocena relacji pomiędzy poniesionymi nakładami a uzyskanymi efektami,

- spójność – zarówno zewnętrzna, odnosząca się do zgodności Strategii z dokumentami wyższego rzędu, jak i wewnętrzna, dotycząca powiązań pomiędzy diagnozą, wizją, celami oraz kierunkami działań.

Ewaluacja Strategii będzie prowadzona na trzech etapach. Ewaluacja ex ante poprzedza wdrażanie dokumentu i służy ocenie zasadności przyjętych rozwiązań oraz ich zgodności z uwarunkowaniami rozwojowymi. Ewaluacja mid-term realizowana w trakcie obowiązywania Strategii umożliwia ocenę postępów w jej wdrażaniu oraz w razie potrzeby wprowadzenie korekt w zakresie przyjętych działań. Natomiast ewaluacja ex post, przeprowadzana po zakończeniu okresu realizacji Strategii, pozwala na kompleksowe podsumowanie osiągniętych efektów i stanowi podstawę do formułowania wniosków na potrzeby kolejnych dokumentów strategicznych.

DOKUMENTY WYKONAWCZE

Zachowanie spójności pomiędzy Strategią a dokumentami sektorowymi ma zasadnicze znaczenie dla skuteczności wdrażania przyjętych celów. W przypadku opracowywania nowych programów lub aktualizacji już obowiązujących, ich treść powinna pozostawać zgodna z kierunkami rozwoju wskazanymi w Strategii, tak aby zapewnić logiczną ciągłość i komplementarność działań.

Zestawienie dokumentów wykonawczych funkcjonujących w Gminie Dłutów na etapie opracowywania Strategii, wraz z informacją o ich aktualności oraz zaleceniami dotyczącymi dalszych prac planistycznych, przedstawiono w tabeli.

Tabela 16 Dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Dłutów wraz z wytycznymi do ich sporządzenia

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Planowanie przestrzenne		
Plan ogólny	Brak	Na moment opracowywania Strategii Gmina Dłutów nie planuje przystąpić do sporządzenia Planu ogólnego. Pokrycie obszaru całej Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP)

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
		gwarantuje pełną spójność i ciągłość lokalnej polityki przestrzennej. Taka struktura planistyczna zabezpiecza Gminę przed chaosem inwestycyjnym, a jednocześnie zapewnia pełną ciągłość realizacji przedsięwzięć zgodnych z obowiązującymi ustaleniami planów.
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	W Gminie Dłutów obowiązuje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Cała powierzchnia Gminy jest objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.	Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego może zostać dokonana w zgodzie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na moment sporządzenia Strategii Gmina jest na etapie opracowania 14 nowych planów zagospodarowania przestrzennego
Energetyka		
Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Dłutów	Brak	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne. Sporządzany na okres 15 lat, aktualizowany co najmniej raz na 3 lata.
Gospodarka komunalna		
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Dłutów	Dokument przyjęty na mocy uchwały nr XIV/105/25 Rady Gminy Dłutów z dnia 21 sierpnia 2025 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu Cywilnego. Sporządzany na okres co najmniej 5 kolejnych lat.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzenie dziedzictwem		

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Program Opieki nad Zabytkami	W opracowaniu	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Sporządzony na okres 4 lat. Przyjmuje go rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu		
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dłutów na lata 2021–2023 z perspektywą na lata 2024–2027	Dokument przyjęty na mocy uchwały nr XXIV/203/21 Rady Gminy Dłutów z dnia 1 grudnia 2021 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Pozwala na realizację polityki ochrony środowiska na poziomie gminy. Konieczna aktualizacja w okresie realizacji Strategii.
Regulamin usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dłutów	Dokument przyjęty na mocy uchwały nr XXXIV/277/22 Rady Gminy Dłutów z dnia 30 listopada 2022 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009–2032.
Polityka społeczna		
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dłutów na lata 2021–2027	Dokument przyjęty na mocy uchwały nr XX/172/21 Rady Gminy Dłutów z dnia 26 maja 2021 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024–2030	Dokument przyjęty na mocy uchwały nr XLV/387/24 Rady Gminy Dłutów z dnia 5 kwietnia 2024 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Rekomendowana aktualizacja w okresie realizacji Strategii
Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025–2027	Dokument przyjęty na mocy uchwały nr X/51/24 Rady Gminy Dłutów z dnia 30 grudnia 2024 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	Dokument przyjęty na mocy uchwały nr XVII/135/25 Rady Gminy Dłutów z dnia 29 grudnia 2025 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
w Gminie Dłutów na lata 2026		alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Sporządzany na okres nie dłuższy niż 4 lata. Rekomendowana aktualizacja w okresie realizacji Strategii.
Rozwój lokalny		
Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze działalności pożytku publicznego na Terenie Gminy Dłutów	Dokument przyjęty na mocy uchwały nr XVI/128/25 Rady Gminy Dłutów z dnia 28 listopada 2025 r.	Program przyjmowany obowiązkowo corocznie. Określa obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi. Konieczna coroczna aktualizacja w okresie realizacji Strategii.
Zarządzanie kryzysowe		
Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy Dłutów	Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego z grudnia 2017 r.	Dokument sporządzany na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. Na moment opracowania Strategii trwają prace nad przygotowaniem nowego Planu.
Finanse publiczne		
Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Dłutów na lata 2025–2037	Ostatnia zmiana na podstawie uchwały nr XIX/145/26 Rady Gminy Dłutów z dnia 6 marca 2026 r.	Rekomendowana aktualizacja w okresie realizacji Strategii.
Budżet Gminy Dłutów na 2026 r.	Ostatnia zmiana na podstawie uchwały nr XIX/144/26 Rady Gminy Dłutów z dnia 23 marca 2026 r.	Uchwała przyjmowana corocznie. Powinna odzwierciedlać cele i kierunki działań określone w Strategii, zintegrowane z wieloletnią prognozą finansową.

Źródło: opracowanie własne

RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja celów i kierunków działań określonych w Strategii Rozwoju Gminy Dłutów wymaga zapewnienia odpowiednich ram finansowych oraz zróżnicowanych źródeł finansowania. Skala planowanych przedsięwzięć, obejmujących działania społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne, środowiskowe oraz związane z poprawą jakości życia mieszkańców, powoduje konieczność wykorzystania zarówno środków własnych Gminy, jak i środków zewnętrznych.

Podstawowym źródłem finansowania działań strategicznych będą środki własne Gminy Dłutów, pochodzące w szczególności z dochodów budżetu Gminy.

Istotną rolę w finansowaniu przedsięwzięć strategicznych będą odgrywać środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej, dostępnych w ramach polityki spójności w perspektywie finansowej 2021–2027 oraz w kolejnych okresach programowania. W szczególności mogą to być środki z programów krajowych i regionalnych, w tym z programu regionalnego dla województwa łódzkiego.

Kolejnym ważnym źródłem finansowania będą środki krajowe pochodzące z programów rządowych i funduszy celowych, takich jak m.in. programy wspierające rozwój infrastruktury drogowej, gospodarki wodno-ściekowej, inwestycji w odnawialne źródła energii, rozwój usług opiekuńczych dla dzieci do lat 3, działania na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami, a także poprawę bezpieczeństwa publicznego oraz rozwój infrastruktury społecznej i rekreacyjnej.

W realizacji Strategii wykorzystywane będą również środki pochodzące z funduszy i instytucji wspierających rozwój lokalny, w tym m.in. funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, programów dedykowanych rozwojowi obszarów wiejskich oraz innych instrumentów finansowych wspierających inwestycje samorządowe.

Ważnym elementem systemu finansowania będzie również współpraca z partnerami zewnętrznymi. W realizację części działań mogą być zaangażowane organizacje pozarządowe, jednostki ochotniczych straży pożarnych, instytucje kultury, podmioty sektora prywatnego oraz inne jednostki samorządu terytorialnego. Współpraca ta może obejmować zarówno wspólną realizację projektów społecznych, edukacyjnych

i kulturalnych, jak również udział w projektach partnerskich finansowanych ze środków krajowych i europejskich.

Zakres planowanych działań strategicznych obejmuje m.in. rozwój usług społecznych, w tym budowę miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, realizację polityki senioralnej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnościami, zapewnienie pomocy społecznej osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej, a także działania na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców, w tym doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt ratowniczy oraz rozwój systemów monitoringu i cyberbezpieczeństwa.

Istotna część środków finansowych będzie przeznaczana na inwestycje infrastrukturalne, w tym rozwój i modernizację infrastruktury drogowej, budowę chodników i ścieżek rowerowych, rozbudowę oświetlenia ulicznego, a także rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizację oczyszczalni ścieków oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych.

Ważnym obszarem finansowania będą również działania związane z ochroną środowiska i przeciwdziałaniem zmianom klimatu, takie jak realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych, rozwój odnawialnych źródeł energii, rozwijanie systemów retencji wodnej, wzmacnianie odporności gminy na zjawiska ekstremalne, a także działania z zakresu edukacji ekologicznej mieszkańców i racjonalnej gospodarki odpadami.

Środki finansowe będą także kierowane na rozwój kapitału społecznego oraz poprawę jakości życia mieszkańców poprzez organizację wydarzeń kulturalnych, integracyjnych i promocyjnych, rozwój oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz tworzenie i modernizację miejsc integracji społecznej i rekreacji.

Ważnym kierunkiem inwestycji będzie również rozwój cyfryzacji usług publicznych, w tym rozwój usług elektronicznych e-Urząd oraz działania przeciwdziałające wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców poprzez organizację kursów i szkoleń podnoszących kompetencje cyfrowe.

Ramy finansowe Strategii mają charakter otwarty i elastyczny, co oznacza możliwość dostosowywania źródeł finansowania oraz zakresu realizowanych przedsięwzięć do

zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych, dostępności środków zewnętrznych oraz aktualnych potrzeb rozwojowych Gminy. Kluczowe znaczenie będzie miało aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz efektywne zarządzanie budżetem Gminy, umożliwiające realizację założonych celów strategicznych i zapewnienie zrównoważonego rozwoju Gminy Dłutów.

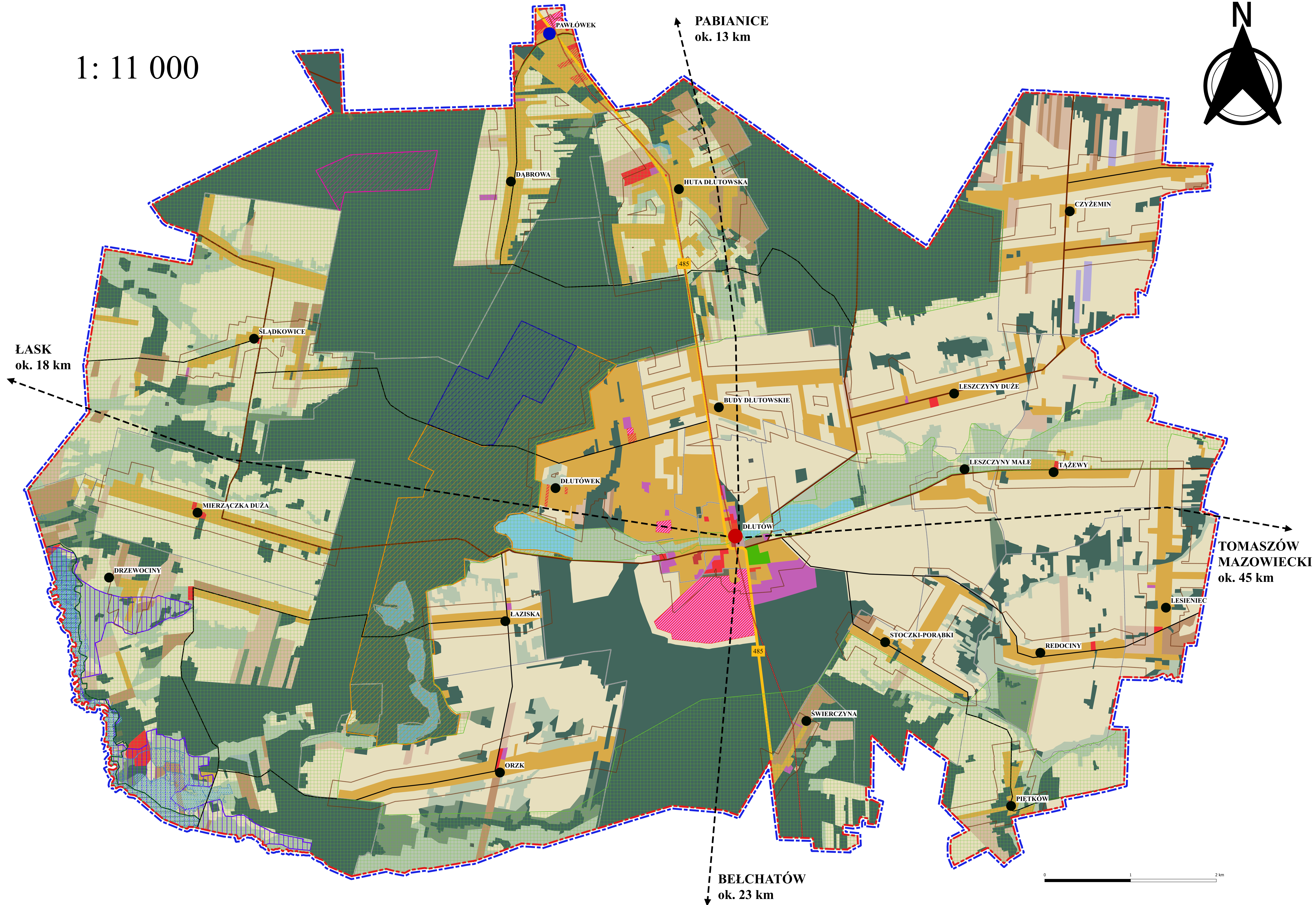

SPIS TABEL

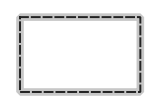
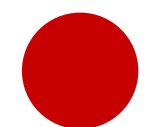
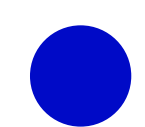
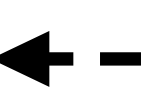
Tabela 1 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze społecznym	18
Tabela 2 Cel strategiczny i cel operacyjny w wymiarze gospodarczym.....	19
Tabela 3 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze przestrzennym	19
Tabela 4 Cel strategiczny i cele operacyjne w wymiarze klimatyczno-środowiskowym .	20
Tabela 5 Kierunki działań w wymiarze społecznym	21
Tabela 6 Kierunki działań w wymiarze gospodarczym	23
Tabela 7 Kierunki działań w wymiarze przestrzennym	24
Tabela 8 Kierunki działań w wymiarze klimatyczno-środowiskowym	26
Tabela 9 Oczekiwane rezultaty w wymiarze społecznym	29
Tabela 10 Oczekiwane rezultaty w wymiarze gospodarczym	35
Tabela 11 Oczekiwane rezultaty w wymiarze przestrzennym	37
Tabela 12 Oczekiwane rezultaty w wymiarze klimatyczno-środowiskowym	41
Tabela 13 Przebieg i numery korytarzy regionalnych tras rowerowych województwa łódzkiego	48
Tabela 14 Jednolite Części Wód Powierzchniowych na terenie Gminy Dłutów	67
Tabela 15 Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie Gminy Dłutów	68
Tabela 16 Dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Dłutów wraz z wytycznymi do ich sporządzenia	76

1: 11 000

LEGENDA:

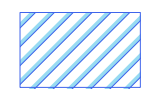
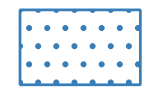
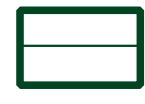
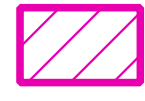
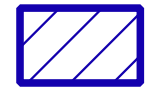
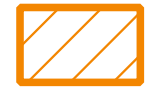
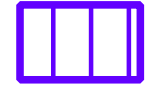
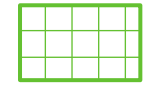
SYSTEM OSADNICZY

- Granica gminy Dłutów
- Granice obrębów
- Główny ośrodek osadniczy - Dłutów
- Wspomagający ośrodek osadniczy - Pawłówek
- Pozostałe miejscowości w Gminie Dłutów
- - Powiązania zewnętrzne

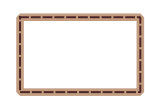
SYSTEM TRANSPORTOWY

- Droga wojewódzka nr 485
- Drogi powiatowe
- Drogi gminne
- Korytarz regionalnej trasy rowerowej nr 241: Łódź – Konstantynów Łódzki – Pabianice – Bełchatów

SYSTEM PRZYRODNICZY

- Obszar zagrożenia powodziowego raz na 10 lat
- Obszar zagrożenia powodziowego raz na 100 lat
- Obszar Natura 2000 Grabia PLH100021
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dąbrowa I”
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dąbrowa II”
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Borkowice”
- Krajobraz priorytetowy - Dolina Grabi (Drużbice-Kolonia Ldzań-Łask)
- Korytarze ekologiczne
- Proponowany Obszar Chronionego Krajobrazu Tuszyńsko-Dłutowski

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

- Obszary ukierunkowane na rozwój zabudowy mieszkaniowej
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej
- Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej
- Tereny zabudowy letniskowej, sezonowej i rekreacji indywidualnej
- Tereny zabudowy letniskowej z dopuszczeniem zabudowy
- Tereny zabudowy usługowej
- Tereny usług sportu
- Tereny usług kultury
- Tereny usług administracji
- Tereny usług oświaty
- Teren zabudowy produkcyjnej i usługowej
- Tereny działalności gospodarczej
- Tereny eksploatacji kruszyw naturalnych
- Tereny wód otwartych
- Tereny stawów hodowlanych (rybnych)
- Tereny zieleni parkowej
- Tereny łąk, nieużytków, zieleni niskiej
- Tereny zalesień
- Tereny lasów
- Tereny cmentarzy
- Rejony projektowanych lokalizacji lokalnych oczyszczalni ścieków
- Tereny lokalizacji obiektów i urządzeń technicznej obsługi gminy
- Teren obsługi komunikacji - parking
- Tereny rolne

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

NA POZIOMIE REGIONALNYM

- Miejski Obszar Funkcjonalny Łodzi (MOF Łodzi)